

สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการถอดบทเรียนการดำเนินงาน

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา

สัญญา/ข้อตกลงเลขที่ ๖๐-A๑-๐๐๑๘ รหัสโครงการ ๕๘-๐๐-๑๒๕๘

ผู้บริหารโครงการ

นางนพวรรณ อุปคำ

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

โรงพยาบาลจอมทอง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

เสนอ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

ธันวาคม ๒๕๖๐

โครงการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา

Knowledge management to quit drinking alcohol during the Buddhist lent period project

โดย

นพวรรณ	อุปคำ
ภรภัทร	สิมะวงศ์
อุบล	กิ่งแก้ว
ปนัดดา	ธีระเชื้อ
มนตรี	เกษมสุข
อรทัย	เจียมดำรัส
นันทน์ภัส	ชนากุลวิวัฒน์
ฉวีชัชชัย	จันจุฬา

สนับสนุนโดย
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ/บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
สรุปการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ	๑
สรุปการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ	๑๔
สรุปกิจกรรมที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์	๒๒
ตารางการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนด	๒๕
ผลงานตามตัวชี้วัดผลสำเร็จ	๒๖
กิจกรรมการดำเนินงาน	๒๘

บทคัดย่อ/บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นโครงการรณรงค์เพื่อแก้ปัญหามักรับใช้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสำนักเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงสาธารณสุขและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยนำปัจจัยแรงเสริมให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานตามความเชื่อเรื่องพุทธศาสนาและศีลธรรมเป็นหลักตามด้วยเหตุผลทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและครอบครัว มาเป็นเหตุผลในการรณรงค์ในช่วงเข้าพรรษา ซึ่งเป็นโอกาสที่ประชาชนทั่วไปจะได้หันมาลด ละ เลิก การดื่มสุรา และทำความดี ประพฤติตนตามศีลธรรมต่างๆ เช่น โฆษณาทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ร่วมกับการปฏิบัติการภาคสนามของภาคีเครือข่ายองค์กรงดเหล้าและภาคส่วนอื่นๆในการปฏิบัติงานระดับชุมชน

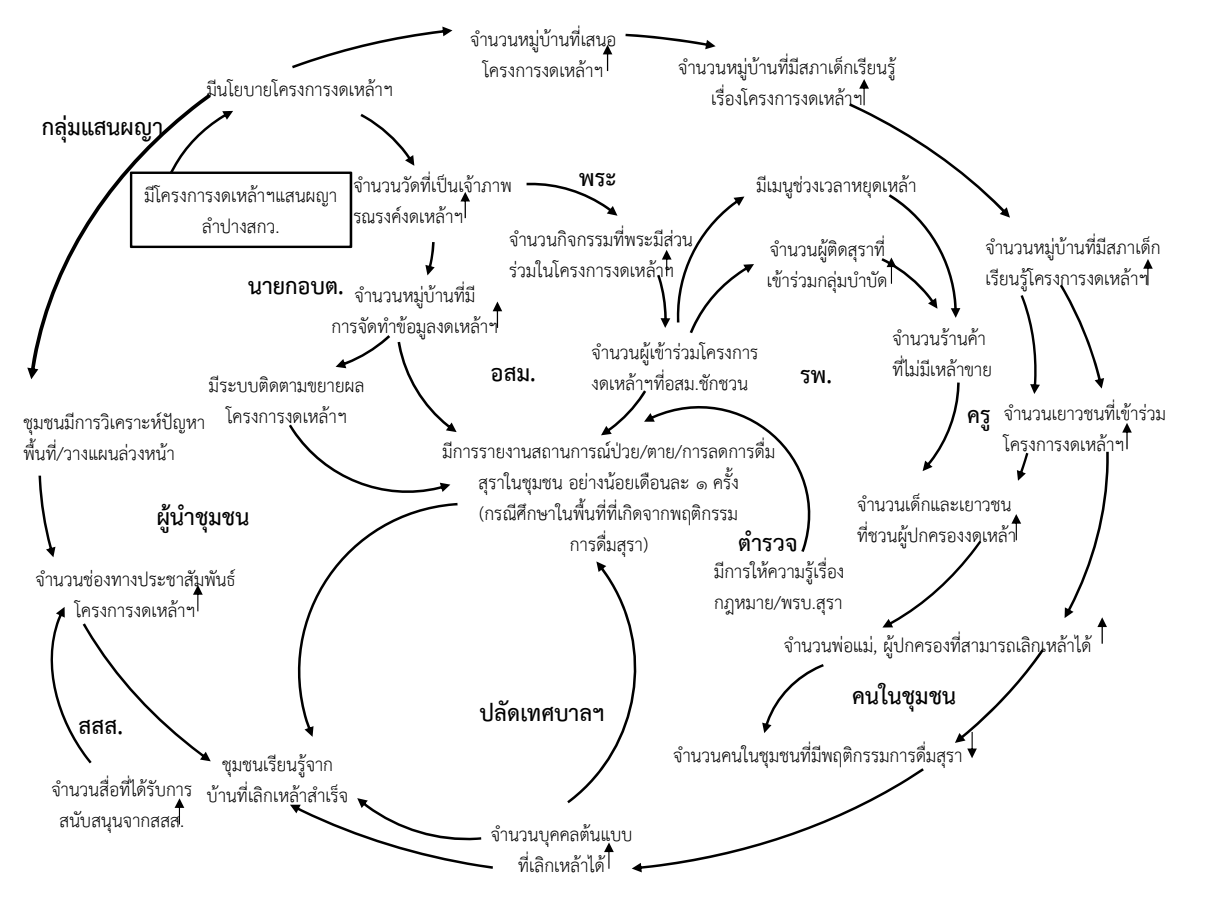
การถอดบทเรียนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา เป็นการทบทวน และสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุผล และปัจจัยทั้งภายใน ภายนอกที่แสดงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ทั้งผลที่สำเร็จและข้อควรระวังที่ส่งผลให้เกิดความล้มเหลว ซึ่งใช้กระบวนการต่างๆในการสกัดความรู้ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถถ่ายทอดไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน วิเคราะห์การปฏิบัติงาน ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน กิจกรรมการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการ โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา รวมทั้งความรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นทั้งที่สำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชาชนที่เข้าโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา โดยรูปแบบการศึกษามี ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑) การศึกษาเชิงปริมาณ ๒) การศึกษาเชิงคุณภาพ

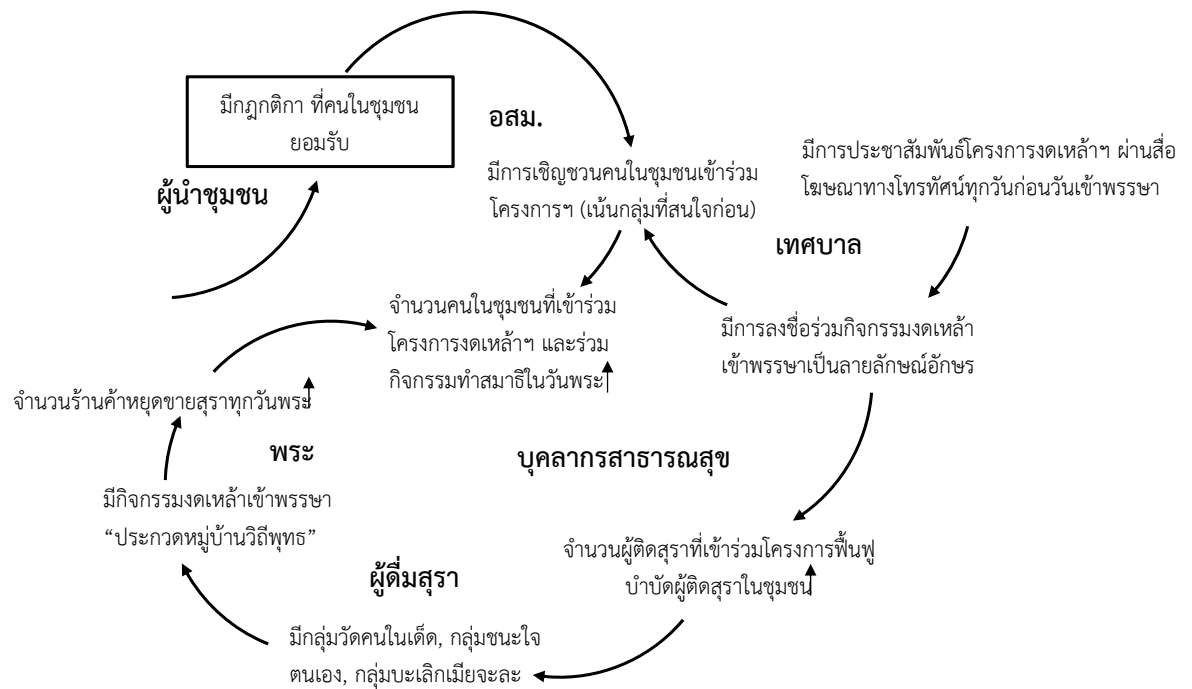
พื้นที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ หมู่บ้าน ของตำบลร่องเคาะ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดลพบุรี และ ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน การศึกษาเชิงปริมาณการศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (cross-sectional study) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) หมู่บ้านละ ๑๐ -๑๕ คน ที่สมัครใจ และสามารถเข้าร่วมการถอดบทเรียนได้ตลอดการวิจัย ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีประสบการณ์การดื่มสุรา ขนาดตัวอย่างคัดเลือกมาจาก ๒ ตำบล ตำบลละ ๑๐๐ คน รวม ๒๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบแผนการดื่มสุราและการรับรู้สื่อและความคิดเห็นต่อการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา และแบบสอบถาม พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาเชิงคุณภาพใช้กระบวนการถอดบทเรียน โดยใช้แผนที่ความคิด (MIND MAP) ประกอบด้วย คณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาจำนวน ๑๒ คน กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา จำนวน ๒๔ คน ผู้นำชุมชน/ครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป จำนวน ๒๔ คน รวมทั้งหมด ๖๐ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มและใช้แบบสอบถาม ไปจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย content analysis

ผลการถอดบทเรียนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา

๑. จากผลการสรุปการถอดบทเรียนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาชุมชนบ้านร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง สามารถนำองค์ความรู้แสดงให้เป็นความรู้เชิงประจักษ์ (Explicit Knowledge) ในรูปแบบของระบบการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยมีโครงการงดเหล้าแสนผญาลำปาง สกว.เป็นจุดเริ่มต้น ดำเนินนโยบายสอดรับโครงการงดเหล้าโดยนายกอบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าร่วมเสนอโครงการงดเหล้าฯ โดยมีการติดตามการติดตามข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รายงานสถานการณ์การป่วย/ตาย/การลดการดื่มสุราในชุมชน อย่างน้อยเดือนละครั้ง ศึกษาจากกรณีศึกษาในพื้นที่ที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา และเชื่อมโยงไปยังบทบาทต่างๆ ไปจนถึงจำนวนคนในชุมชนที่มีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ลดลง ดังแสดงในภาพที่ ๑

๑. จากผลการสรุปการถอดบทเรียนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาชุมชนบ้านอิ อำเภอบ้านอิ จังหวัดลำพูน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เป็นความรู้เชิงประจักษ์ (Explicit Knowledge) ในรูปแบบของระบบการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการมีกฎกติกาที่คนในชุมชนยอมรับ โดยการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชน อสม. มีการเชิญชวนคนในชุมชนเข้าร่วมโครงการฯ เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์โครงการงดเหล้าฯ มีการสื่อสารผ่านสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ทุกวันก่อนเข้าพรรษา บุคลากรสาธารณสุขให้การบำบัดผู้ติดสุรา พระสนับสนุนกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา จัดประกวดหมู่บ้านวิถีพุทธ ไปจนถึงจำนวนคนในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าฯ เพิ่มขึ้น ดังแสดงในภาพที่ ๒

ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่ำบรื่องเคาะพบว่า ร้อยละ ๔๑.๒ สามารถงดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดช่วงเข้าพรรษา ร้อยละ ๒๙.๘ ที่ไม่สามารถงดและลดปริมาณการดื่มได้ ร้อยละ ๒.๒ งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา และจะงดต่อไปจนออกพรรษา สำหรับในกลุ่มตัวอย่างที่สามารถงดการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดเข้าพรรษา พบว่า มีสาเหตุมาจากงดเป็นประจำทุกปีและต้องการรักษาศีลช่วงเข้าพรรษา จากการสำรวจผลกระทบจากการดื่มสุราก่อนและหลังเข้าพรรษา ๑ เดือน พบว่า ๑) การทำร้ายร่างกายในครอบครัวหรือชุมชนเพิ่มขึ้น ในระดับเล็กน้อย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔๓.๕ เป็นร้อยละ ๔๔.๕ ระดับปานกลางลดลง จากร้อยละ ๑ เป็นร้อยละ ๐ ๒) คนในครอบครัว/ชุมชนดื่มแอลกอฮอล์จนเมาในระดับเล็กน้อย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔๘ เป็นร้อยละ ๔๘.๕ ๓) มีการละเมิดทางเพศ/กระทำชำเราในครอบครัว ชุมชน ระดับเล็กน้อยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๒๕.๕ เป็นร้อยละ ๒๗ ๔) มีการฆ่าตัวตายของคนในชุมชน ในระดับเล็กน้อยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๒๘ เป็นร้อยละ ๒๙ ๕) มีการทะเลาะวิวาท

ของคนในครอบครัว ชุมชน ระดับเล็กน้อย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๐.๕ เป็นร้อยละ ๓๓ ๖) มีปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนในชุมชนในระดับเล็กน้อยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๗ เป็นร้อยละ ๔๘.๕

ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ตำบลบ้านธิ พบว่าร้อยละ ๔๒.๑ สามารถงดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดช่วงเข้าพรรษา มีเพียงร้อยละ ๑.๘ ที่ไม่สามารถงดและลดปริมาณการดื่มได้ ร้อยละ ๓๒.๗ งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา และจะงดต่อไปจนออกพรรษา ร้อยละ ๒๔.๖ สามารถงดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา เนื่องจากปกติดื่มน้อย ไม่ค่อยได้ดื่มอยู่แล้ว ร้อยละ ๗๑.๔ มีความตั้งใจจะงดต่อไปอีก จากการสำรวจผลกระทบจากการดื่มสุราก่อนและหลังเข้าพรรษา ๑ เดือน พบว่า ๑) การทำร้ายร่างกายในครอบครัวหรือชุมชนน้อยลง ในระดับเล็กน้อย ลดลงจากร้อยละ ๑๓.๑ หรือร้อยละ ๘.๕ ระดับปานกลางเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๐.๗ เป็นร้อยละ ๒.๖ ๒) คนในครอบครัว/ชุมชนดื่มแอลกอฮอล์จนเมาในระดับมาก เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒.๖ เป็นร้อยละ ๘.๕ ๓) มีการละเมิดทางเพศ/กระทำชำเราในครอบครัว ชุมชน ระดับเล็กน้อยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๒ เป็นร้อยละ ๓.๙ ๔) มีการฆ่าตัวตายของคนในชุมชน ในระดับเล็กน้อยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๒.๖ เป็นร้อยละ ๕.๒ ๕) มีการทะเลาะวิวาทของคนในครอบครัว ชุมชน ระดับเล็กน้อย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๗ เป็นร้อยละ ๓๒ ๖) มีปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนในชุมชนในระดับเล็กน้อยลดลง ร้อยละ ๔๐ เป็นร้อยละ ๒๑.๖.

ในการศึกษาครั้งนี้ องค์ประกอบของทั้ง ๒ พื้นที่คือบ้านร่องเคาะฯและบ้านธิฯ ที่มีความสอดคล้องกัน ได้แก่ ๑) การรับรู้ต่อบทบาท; รับรู้จากผู้นำชุมชน, รับรู้จากบทบาทหน้าที่ที่ตนเองเป็น ได้แก่ อสม.,ผู้ใหญ่บ้าน, ประธานสตรี, รับรู้จากคนที่เข้าร่วมโครงการมาชักชวนและเป็นตัวอย่าง ได้แก่ ปลัดเทศบาล, รับรู้จากโรงพยาบาลได้ให้ข้อมูลเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มเหล้า, เรื่องจัดทำโครงการลดเหล้าหลังเลิกงาน, รับรู้จากพระที่ได้นำมาเทศน์ในวันพระ ๒) ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ การจัดตั้งกฎระเบียบของชุมชนและเงื่อนไขของชุมชน เช่น ข้อตกลงในงานศพปลอดเหล้า ต้องปฏิบัติเหมือนกัน ๓) โดยที่พฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล จะต้องทราบถึงการจำแนกลักษณะความแตกต่างของกลุ่มผู้ดื่มสุรา ๔) โดยมีความแรงใจของผู้ที่สามารถเลิกสุราได้สำเร็จ คือ การมีปัญหาชีวิตหลายๆ ด้านพร้อมกัน, การมีปัญหาสุขภาพ, การมีบุคคลอันเป็นที่รักเป็นแรงจูงใจ และผู้ดื่มสุราไม่ยอมมีปัญหาครอบครัว ตลอดจนชุมชนสนับสนุนและให้โอกาส

สรุปการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ

ตำบลร่องเคาะ เป็น ๑ ใน ๘ ตำบล ของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ได้เริ่มกิจกรรมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ขณะนั้นยังไม่มีกิจกรรมอะไรมากนัก จะทำในช่วงที่ไปวัด และได้ทำมาเรื่อยๆ ทุกปี ต่อมา มีการนำประเด็นปัญหาสุราที่เกิดขึ้นจากการคืนข้อมูลสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและสถานการณ์อุบัติเหตุจากการดื่มสุราแล้วเสียชีวิตในชุมชน มาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ ภายใต้แนวคิด เรื่องการงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นประเด็นเริ่มแรกเมื่อช่วงเดือนเมษายน ปี ๒๕๕๓ และนำเข้าร่วมปรึกษาหารือถึงประเด็นปัญหาแนวทางการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาเมื่อเดือน พฤษภาคม ปี ๒๕๕๓ และเริ่มต้นโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเดือน มิถุนายน ปี ๒๕๕๓ และจากข้อมูลกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวน ๒๐๐ คน หลังเสร็จสิ้นโครงการ เมื่อติดตามประเมินผลพบว่า มีผู้ผ่านเกณฑ์งดเหล้าตลอดพรรษาตามเป้าหมาย และจากข้อมูลการจำหน่ายเหล้า เสรีก่อนเข้าเริ่มดำเนินการโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา มีการจำหน่ายเหล้าเสรีออกนอกพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๖๐ และจำหน่ายในพื้นที่ร้อยละ ๔๐ แต่เมื่อเสร็จสิ้นโครงการเห็นว่าอัตราการจำหน่ายเหล้าเสรีออกนอกพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ และจำหน่ายในพื้นที่ร้อยละ ๓๐ นั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชาชนยังเห็นความสำคัญของโครงการและภัยที่จะกระทบกับสุขภาพของตน จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะและภาคี เครือข่ายจะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ จึงบูรณาการแนวคิดร่วมกันภายใต้กรอบ ดังนี้

๑. การประชุมประจำเดือนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ หัวหน้าส่วนราชการ และ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลร่องเคาะ

๒. การมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหาในชุมชน การสร้าง รูปแบบกิจกรรม/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และสร้างสรรค์กิจกรรมโครงการใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อประโยชน์ของชุมชน

๓. กำหนดรูปแบบกิจกรรมหรือโครงการที่ผ่านการประชาคม เช่น กิจกรรมการงดเหล้า ลด ละ เลิก บุหรี่/ยาสูบ กิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมลานกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ ทั้งกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง กลุ่มจักรสาน กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มดนตรี พื้นเมือง กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมงานศพปลอดเหล้า กิจกรรมลดเหล้าหลังเลิกงาน กิจกรรมโรงเรียน ผู้สูงอายุ กิจกรรมงด ลาบ หลู้ ส้าดิบ กิจกรรมเครือข่ายคนต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ เป็นต้น ภายใต้ สโลแกน “อบต.ชวณเล็กเหล้า”

๔. ผนวกร่วมประชาสัมพันธ์เชิญชวนภาคีเครือข่ายและภาคประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม “อบต.ชวณเล็ก เหล้า” เพื่อให้ภาคประชาชนได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงในประเด็นปัญหา และวิธีการแก้ไข

๕. ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ เช่น กิจกรรมการงดเหล้า ลด ละ เลิก บุหรี่/ยาสูบ กิจกรรมวัน ต่อต้าน ยาเสพติด กิจกรรมการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมลานกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริม กลุ่มอาชีพต่างๆ ทั้งกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง กลุ่มจักรสาน กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มดนตรีพื้นเมือง กิจกรรมเพื่อน ช่วยเพื่อน กิจกรรม งานศพปลอดเหล้า กิจกรรมลดเหล้าหลังเลิกงาน

๖. กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมงด ลาบ หลู้ ส้าดิบ กิจกรรมเครือข่ายคนต้นแบบ ศูนย์การ เรียนรู้ในพื้นที่ โดยมีภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เช่น อบต.ร่องเคาะ รพ.สต. โรงเรียน ปราชญ์ชุมชน พระสงฆ์ ข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลกิจกรรม

๗. การค้นหาร้านอาหารข้าว ร้านค้าต้นแบบ บุคคลต้นแบบ หรือภาคีเครือข่ายต้นแบบ เพื่อให้ภาคประชาชนเห็นว่าการดำเนินกิจกรรม/โครงการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัย ตลอดจนสามารถสร้างชุมชนต้นแบบปลอดแอลกอฮอล์ที่แท้จริง ซึ่งถือเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมของตำบลร่องเคาะและเป็นตัวชี้วัดของตำบลร่องเคาะในปัจจุบัน

ภายใต้ระเบียบสาธารณสุขตำบลร่องเคาะที่ประกาศใช้ ได้มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการงดเหล้า และลด ละ เลิกบุหรี่/ยาสูบ ซึ่งเป็นมาตรการบังคับคนในพื้นที่ ห้ามมิให้มีการเมาทะเลาะวิวาท โดยกำหนดให้การจัดงานเลี้ยง งานรื่นเริงบันเทิง งานมงคล และอวมงคล ต่างๆ ให้เจ้าภาพประกาศงดเลี้ยงอาหารดิบ หรือเนื้อสัตว์ที่ไม่ผ่านการปรุงให้สุก และงดเลี้ยงสุราสิ่งของมีเมา หากมีการละเมิดฝ่าฝืนกฎระเบียบสังคม ผู้ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยให้ถูกปรับครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท หรือดัดให้ได้รับบริการสาธารณสุขต่างๆ จากทุกหน่วยงานองค์กร เช่น งดบริการโต๊ะ เก้าอี้ เต็นท์ รวมไปถึงถูกงดเว้นน้ำ สิ่งของอุปโภคบริโภค ที่หน่วยงานต่างๆ นำมาแจกจ่าย เป็นต้น และจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตำบลร่องเคาะ ได้ประสบความสำเร็จ ชาวบ้านในทุกพื้นที่ทุกชุมชนได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบสาธารณสุข ของตำบล และมียุติข้อมูลความสำเร็จในปี ๒๕๕๘ โดยพบว่าในช่วงเข้าพรรษามีผู้สมัครงดเหล้า ๕๓๒ คน มีผู้งดเหล้าได้สำเร็จ ๕๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๙ และมีผู้สมัครลด ละ เลิกบุหรี่/ยาสูบ จำนวน ๗๔ คน สามารถเลิกได้ ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔๓

กระบวนการทำงานของตำบลร่องเคาะ

- ใช้ความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเรื่องของศีล ๕ งดเว้นจากการดื่มสุราเมรัย ชุมชนได้ศึกษาคุณค่าของศีล ๕ ประโยชน์ของศีล ๕ และใช้ความเชื่อ/วิถีชีวิตในแบบชาวบ้าน เช่น การดื่มเหล้าเพื่อบูชาครูเป็นวิถีของชุมชน พอพุทธศาสนาเข้ามาก็มีการเปลี่ยนแปลงแต่อันเดิมก็ไม่อยากทิ้ง ต้องทำการผนวกกัน งานวัดก็ทำบุญตามหลักศาสนา พอเสร็จเราก็ดื่มสุราตามสมควร อาจจะมี ความขัดแย้งกัน แต่ความเป็นชาวบ้าน ความต้องการของชาวบ้านก็ต้องดำเนินตาม ถ้ามัวแต่ดื่มหมันก็ผิดหลักชัดเจน แต่ความเป็นอยู่ของชาวบ้านก็ตามนั้น ไม่มีใครกล้าว่าอะไร ในงานประเพณีต่างๆ ก็ช่วยกันงดเว้นการดื่มสุรา

- ทางวัดเน้นการทำงานร่วมกับชุมชน ชวนชาวบ้านทำความสะอาดวัด ถ้ามีขวดเหล้าก็จะแจ้งกรรมการ ต้องสร้างกติกากองหมู่บ้านว่าจะต้องไปทำความสะอาดวัดตามหมวดบ้าน มีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด เช่น ใครทำผิดต้องมาทำความสะอาดที่วัด ไม่ต้องประกาศออกหอกระจายข่าว เขารู้กันเอง ทำให้ชาวบ้านมีวินัยในการปฏิบัติตามข้อตกลงมากขึ้น

- จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านในการจัดงานวัดแต่ละครั้ง เพื่อปรึกษา หาแนวทางการทำงานให้งานสำเร็จและไม่เกิดปัญหาในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนถึงโทษของการดื่มเหล้า ทำให้คนในชุมชนเห็นร่วมกันในการไม่มีเหล้างานบุญประเพณี

- ใช้กระบวนการชักชวนคนที่ติดยาเสพติด มาร่วมดื่มน้ำสาบานเพื่อปฏิญาณว่าจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสุรา ทำให้ชาวบ้านที่ร่วมโครงการงดการดื่มหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

- กติกาของหมู่บ้าน เวลาแห่ครัวทาน เมื่อก่อนไม่มีกฎกติกากันเต็มถนน ตอนนี้ไม่มี เพราะมีกรรมการไปตรวจ เมื่อเจอก็จะดึงออกมา ห้ามกินในวัด เพราะมีการประกาศ และชี้แจงก่อนจัดงาน ก็ได้รับความร่วมมืออย่างดีสามารถกล่าวได้ว่างานบุญประเพณีตำบลร่องเคาะปลอดเหล้า

- ปัจจุบันปัญหาอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท การลักขโมยในชุมชนไม่มีเหมือนในอดีต ทำให้ชุมชนกลับมาสู่ความสงบสุขอย่างแท้จริง

• งานส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ เมื่อก่อนเลี้ยงฉลองด้วยเหล้า พอทำงานเรื่องนี้ก็ใช้การสวดมนต์ข้ามปี พอสวดเสร็จมีการจุดพลุ แจกสังฆทาน จับฉลาก เช่น พุทธรูป ดึงดูจิตใจ ล่าสุดปีก่อนจะไม่จัดแต่ชาวบ้านอยากให้ทำ แม้กระทั่งช่วงเดือนเมษายน ก็จัดสวดมนต์ข้ามปี (ปีใหม่เมือง) มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรม ช่วงกลางคืนก็มีราวงโยนยุคน คนก็มาร่วมที่วัดมากขึ้น

• ตั้งแต่ช่วงพรรษา ทุกวันพระจะเก็บเงินครอบครัวละ ๓๐๐ บาท เพื่อทำกับข้าวไปวัด ตอนเย็นไปสวดมนต์ที่วัด ตอนนี้อัดได้เยอะ และได้แนวร่วมกลุ่มเป้าหมายหลากหลายวัย

• วัดในตำบลร่องเคาะจำนวน ๑๔ แห่ง มีเจ้าอาวาสระดับแนวหน้าคิดเอง ลงมือทำจนสูงงอม วัดสนับสนุน/หนุนเสริมให้ทำกิจกรรมลดเหล้าในชุมชน ขอความร่วมมือกับพระสงฆ์วัดอื่นๆด้วย ใช้การประชาสัมพันธ์ในกลุ่มพระสงฆ์ แล้วท่านไปบอกต่อเพราะชาวบ้านเคารพนับถือพระสงฆ์มากกว่าผู้นำชุมชน ทำให้การรับรู้ทั่วถึงมาก อย่างกรณี คนจะมาตั้งโรงเหล้าก็ต้องประชาคม จนไม่สามารถตั้งได้ ปัจจุบันมีเพียงโรงเดียวของชุมชน และมีการขอร้องให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด กล่าวได้ว่าวัดมีบทบาทอย่างมากในการทำให้โครงการประสบความสำเร็จ เช่น การจัดงานต้านภัยสลาก ที่ต้องใช้งบประมาณมากชาวบ้านก็ขวยเขินไม่อยากจัด แต่หากไม่จัดประเพณีก็จะหายไป เลยเริ่มทำเป็นตำบลรวมกันทีเดียว โดยองค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะสนับสนุน นายกแบ่งว่าวัดไหนจะจัดก่อน หลัง บ้านอื่นก็มาช่วย ตามกุศโลบายอยากให้มีส่วนร่วม

• ผู้นำทำงานอย่างจริงจัง จริงใจ พระสงฆ์ ให้ความสำคัญ จึงถือว่าชุมชนเรามีความเข้มแข็ง ช่วงแรกๆ อาจจะมีคนต่อต้าน ต่อมาก็มีคนเห็นด้วยเรื่อยๆ เดิมมีการขายเหล้าสูง ชุมชนก็ช่วยกันแก้ไข เวลาทำบุญข้าวสารอาหารแห้งทางวัดก็ยกให้ อบต. ดำเนินงานทั้งหมดแจกจ่ายทำประโยชน์ต่อ

• ทางโรงเรียนก็ร่วมดำเนินงานด้วยมอบการบ้าน ให้ชักชวนผู้ปกครองออกจากวงเหล้า มีพระสงฆ์เข้ามาสอนในโรงเรียน มีหลักสูตรของวัด กิจกรรมตามหลักธรรม และโรงเรียนมาเติมในวิถีชีวิต เช่น จิตสำนึก บ้านวัด โรงเรียน โครงการเป็นค่ายคุณธรรม หลีกเลี้ยงปัจจัยเสี่ยง โดยให้นักเรียนคิดข้อตกลงระเบียบของเขาเอง

• เด็กที่เป็นวัยอยากลอง ถ้าควบคุมได้ ช่วยกันดูแล พ่อแม่ก็บอกลูก แต่บางคนก็ไม่ยอมรับฟังพ่อแม่ จึงต้องใช้กระบวนการทำงานที่หลากหลายทั้งครู พระสงฆ์ และผู้ปกครองร่วมกัน

• จัดกิจกรรมลดเหล้าในวันเกิด เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการดื่มเหล้าของเด็กๆ หลายคน

• ชุมชนตั้งสภาเด็ก มีกิจกรรมรณรงค์เรื่องเหล้า ในกลุ่มเยาวชน ตระหนักในการปฏิบัติตามศีล ๕ เน้นความสัมพันธ์ในครอบครัว เราเริ่มวิเคราะห์กันว่าครอบครัวสำคัญที่สุดเพราะเป็นเกราะสำคัญในการติดเหล้า และนักดื่มหน้าใหม่ โดยพ่อแม่ต้องเป็นต้นแบบให้ลูกหลาน

• เมื่อก่อนมีกลุ่มหนุ่มสาว ตอนนั้นได้เชิญเข้าร่วมสภาเด็กและเยาวชน มีการปรึกษาหลายครั้งในการทำงาน แต่สุดท้ายก็กลุ่มนี้ถูกกลืนไป ช่วงหลังชุมชนร่วมกับ อบต.เป็นผู้ประสานงานจัดตั้งกลุ่ม มีโครงสร้างชัดเจน ตอนนี้เข้มแข็งขึ้น เมื่อก่อนมีการเชิญไปโน้มน้าวโครงการหมู่บ้านเบอร์วัน ให้ผู้สูงอายุบอกกล่าวเด็กๆ เพราะมีประสบการณ์มาก่อน

• รพสต. ๓ แห่ง มีโครงการหมู่บ้านเบอร์วัน จัดกิจกรรมสอนทักษะชีวิต ป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เวลานี้ก็ยังมีปัญหา อยู่จะอย่างไรให้เด็กปลอดภัย จากการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ หากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กใครดื่มก็เอาผู้ปกครองมาคุย ทำกิจกรรมร่วมกัน จากการค้นหาพบว่า พ่อแม่ ไม่เข้าใจลูกอีกประการพบว่าพ่อแม่โตก็ออกไปนอกชุมชน โดยเฉพาะคนที่เป็นแกนนำ

• ดึงร้านค้ามาร่วมกิจกรรม รณรงค์ตั้งจำหน่าย ในช่วงเข้าพรรษา/วันพระ โดยใช้กระบวนการให้ผู้นำไปถามว่ายินดีเข้าร่วมโครงการหรือไม่ และให้มีตัวเลือกสำหรับทางร้าน เช่น จะร่วมตลอดพรรษา หรือจะร่วม

เฉพาะวันพระ บางร้านก็ไม่ให้ความร่วมมือ ยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ บางร้านที่มีผลกระทบต่อตัวเอง เช่น ลูกประสบอุบัติเหตุก็ร่วมโครงการตลอด ผลการดำเนินงานพบว่า บางร้านก็ไม่ขายเลย

- ในการทำงานเพื่อให้ร้านค้าหยุดขาย แม้ว่าบางร้านอาจจะไม่ได้หยุดขายเพราะทางโครงการฯ แต่ทางเราก็ได้ต่อยอดด้วยการเข้าไปถ่ายรูปรูป ยกย่องความดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับร้านอื่นๆ โดยส่วนใหญ่จะไปคุยเป็นทีมของนายก ไปให้กำลังใจบ้าง อบต.ทำป้ายแจก “ร้านนี้ปลอดภัยแล้ว หรือ ร้านค้าสีขาว” ให้กำลังใจต่อเนื่อง ในกรณีบางร้านที่ไม่เข้าร่วมคณะทำงานโครงการก็จะขอร้องให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ขายให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

- ปัจจัยสำเร็จส่วนหนึ่งพบว่า เราเชิญนายอำเภอมาที่ร้านค้า และยกย่องให้กำลังใจ ถ่ายรูป ซึ่งจะได้ผลทางจิตวิทยามาก ทำให้ร้านอื่นๆอยากทำบ้าง

- จำนวนร้านที่ไม่ขายเหล้า ๑๗ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ มีการทำเมนูให้ร้านค้าเลือก เช่น ร้านค้าสีขาวคือไม่มีเหล้าขายเลยตลอดไป บางร้านค้าหยุดขายเหล้าช่วงเข้าพรรษา ซึ่งขณะนี้มีร้านค้าที่ไม่ขายเหล้าเลย ๔ ร้าน โดยให้เหตุผลว่าเมื่อขายเหล้าไป ส่วนใหญ่เขาจะไม่จ่ายเงิน เป็นเงินเชื่อ จดบัญชีไว้ นานๆไปก็ไม่ได้เงิน มีแต่ตัวเลขในบัญชี คนขายต้องเอาเงินไปซื้อเหล้ามาขายแต่ไม่ได้เงิน เงินทุนก็สูงขึ้นเรื่อยๆ หยุดขายเลยดีกว่า

ผลที่เกิดขึ้นในเชิงเปลี่ยนแปลง

- มีความสามัคคีทั้งตำบล คุยกันได้ทุกหมู่บ้าน สื่อสารกันได้หมด
- ลดความเจ็บปวดจากโรคที่ดื่มสุรา อุบัติเหตุ
- ค่าใช้จ่ายงานศพลดลง ปกติซื้อเหล้าไม่ต่ำกว่าห้าหมื่นบาท ปัจจุบันลดเหลือประมาณสี่พันบาทเท่านั้น
- ทะเลาะวิวาทน้อยลงของกลุ่มเยาวชน เด็กวันรุ่นน้อยลง
- มีเวลากับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- เสียงดังรบกวนจากคนดื่มเหล้าน้อยลง หรือเสียงหมาเห่าเวลาที่คนดื่มเหล้าเดินผ่านในช่วงกลางคืน
- การลักเล็กขโมยน้อยไม่มี
- การทะเลาะในครอบครัวไม่มี
- กิจกรรมประเพณีต่างๆ กระชับเวลาและปลอดภัยทุกประเพณี
- ความเชื่อมั่นในศาสนา เห็นคุณค่า ของการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา
- ในกรณีที่มีการละเมิดข้อตกลงก็มีการปรับ และได้เข้ากองทุนหมู่บ้าน

วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของชุมชน

- การมีส่วนร่วมของชุมชน
- ผู้นำที่ดี เข้มแข็งในการสนับสนุนต่อเนื่อง จริงจัง
- มีวัดเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรม พระสงฆ์เข้าใจการทำงาน
- ส่วนราชการให้ความร่วมมือ ไม่แบ่งภารกิจตามเป้าของตนเองเท่านั้น
- ชาวบ้านมีจิตใจอ่อนโยน เอื้อเพื่อแบ่งปันกันมากขึ้น
- มีวัฒนธรรมเดียวกัน เข้าใจกัน ไม่ขัดแย้ง
- พี่งพาอาศัยกัน ตามสุภาษิต “พริกมีบ้านเหนือ เกลือมีบ้านใต้”
- การทำอาหารเวลามีกงานต่างๆ ในชุมชนไม่ต้องจ้าง เสียค่าใช้จ่าย
- ชาวบ้านให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ดูถูกหรือตีตรากันภายในชุมชน เช่น ชาวบ้านที่อยู่บนพื้นที่สูงกับชาวบ้านในชุมชนเดิม
- รั้งฟังซึ่งกันและกัน อย่างเคารพ

- มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม วิธีชีวิตระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งในชุมชนมีทั้ง ชุมชนชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง พี่น้องชาวอีสาน ก็สามารถอยู่ด้วยกันได้

- เอาจุดเด่นของแต่ละกลุ่มมาปรับให้เป็นจุดขาย และปรับวัฒนธรรมเข้าหากัน
- ผู้นำปกครองคนในชุมชนง่าย มีนโยบายทำงานแบบเดียวกัน

ข้อคิด ข้อเสนอแนะในการทำงานงดเหล่าเข้าพรรษา

- ศึกษาข้อปฏิบัติศีล ๕ อย่างแจ่มแจ้ง และนำไปใช้เป็นแนวคิดหลักในการทำงาน
- ผู้นำต้องเริ่มปฏิบัติให้เป็นอย่างก่อน และเป็นธรรมชาติ
- ต้องสร้างแรงบันดาลใจให้หลากหลาย ตามกลุ่มนั้นๆ
- คนสำคัญที่สุด ต้องสร้างความตระหนัก ความรู้ให้กับชาวบ้าน
- สร้างเป้าหมาย เห็นประโยชน์ของการทำโครงการร่วมกัน
- ค่อยเป็นค่อยไป บางคนก็ไม่เห็นด้วย ใช้วาทาศิลป์โน้มน้าว จนเขาเข้าใจและเห็นประโยชน์จากการทำงานในโครงการ
- ใช้ความเมตตาให้มากๆ อย่ากีดกันคนดีออกจากโครงการ
- ใช้ความหลากหลาย มีทั้งคนเก่ง คนนำเคารพนับถือ จิตอาสาจากผู้นำ และต้องให้กำลังใจเวลาท้อแท้
- การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ได้หลอกกัน หรือเพียงแต่ทำงานเอาแต่หน้า
- มีข้าราชการบ้านาญที่มีทักษะ และเข้าใจการทำงาน
- ต้องสร้างการตระหนักร่วมจนเป็นปัญหาาร่วมของชุมชน ต้องอาศัยการสำรวจข้อมูล ข้อเท็จจริง
- ต้องดูบริบทของพื้นที่นั้นๆ ว่าจะปรับได้อย่างไร
- สร้างศรัทธาให้เกิดจริงได้และทำเป็นแบบอย่างจากจุดเล็ก และเริ่มขยายไปสู่กลุ่มใหญ่ ต้องใจเย็น อย่ารีบเร่งเห็นผลภายในเร็ววัน

ปัญหาอุปสรรค

- การสื่อสารกลุ่มทำงาน กลุ่มชาวบ้าน ต้องพูดให้ชัดเจน มอบหมายงานให้ชัด เพราะมุมมองของแต่ละวิชาชีพไม่เหมือนกัน

- การเชิญชวน การเข้าใจเป้าหมาย และงานต้องตรงกัน

- การดึงคนที่สำคัญในเรื่องนั้นๆ มาให้ข้อมูล ปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อ จะทำให้การตัดสินใจงานได้ดีขึ้น

- การสร้างจิตอาสา ให้มาช่วยขับเคลื่อนน้อยมาก

- ยังไม่มีข้อมูลสถิติที่ชัดเจน

ประเด็นการรับรู้เรื่องงดเหล่าเข้าพรรษา การรับรู้ที่บ้านร่องเคาะนั้นทำการขนบธรรมเนียมทางพุทธศาสนามาจนก่อนที่ สสส. จะเข้ามา เมื่อ สสส.เข้ามาสนับสนุนนั้น หมู่บ้านร่องเคาะก็เริ่มทำโครงการงดเหล่าของชุมชนเลย จากนั้นก็มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มที่ อบต. ซึ่งมีท่านปลัดเป็นแกนนำในเรื่องของการจัดกิจกรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยในตอนนั้นใช้ชื่อโครงการว่า “งดเหล่าเข้าพรรษา” จากนั้นก็มีการตั้งคณะกรรมการจากทุกชุมชนมี อสม. มีผู้ใหญ่บ้าน อบต. กำนัน มาร่วมเป็นคณะกรรมการในตอนนั้น มีคนเข้าร่วมโครงการเริ่มแรกประมาณ ๕๐๐-๖๐๐ คน จนตอนนี้เป็นหลักพันแล้ว การรับรู้จากอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มแสนผลู้าของลำปาง รับรู้จากแกนชุมชน จากอบต. โดยการรณรงค์จัดกิจกรรมทุกปีโดยให้วัดเป็นเจ้าภาพ ซึ่งจะหมดเวียนไปทุกๆ วัดทั้งหมด ๑๒ วัดในพื้นที่ มีงบประมาณจาก สสส.ในการการทำป้ายประชาสัมพันธ์

งดเหล่าเข้าพรรษา และการรณรงค์ต่างๆ ทางหอหรือ รพสต. ก็มีการมายกตัวอย่างครอบครัวที่พ่อแม่ตีแม่ตีแม่ เหล่า ยกตัวอย่างครอบครัวที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จากผู้ที่มีนมาแล้วมาชน กลายเป็นคนไข้ติดเตียง ทั้งนี้ยังมี เรื่องของการพึ่งเทศน์ที่พระก็จะเทศน์ให้ชาวบ้านฟังเรื่องผลกระทบของการตีแม่ตีแม่ด้วย

ประเด็นความคาดหวังของชุมชน ชาวบ้านกล่าวว่า สถานการณ์การตีแม่ตีแม่แอลกอฮอล์ของ ชุมชนร่องเคาะ แต่ก่อนนั้นกินกันเยอะมากโดยเฉพาะเหล่าเสรี คิดว่า ถ้ามีโครงการนี้ขึ้นมาจะทำให้ สถานการณ์การตีแม่ตีแม่ในชุมชนดีขึ้น เป็นชุมชนต้นแบบ ชุมชนปลอดเหล้า อยากให้สถิติต่างๆ เรื่องอุบัติเหตุ ปัญหาในครอบครัว การทะเลาะวิวาท รวมทั้งปัญหาสุขภาพนั้นลดน้อยลง อยากให้คนในครอบครัว ลด ละ เลิกการตีแม่ตีแม่ได้ ซึ่งหลายๆครอบครัวก็สามารถงดและเลิกเหล้าได้จริง

ประเด็นเรื่องกระบวนการของแต่ละกลุ่ม กล่าวว่า พอได้รับข้อมูลจากส่วนกลางมาแล้ว ก็มีการให้ แก่นำไปรับข้อมูล เช่น อสม.หรือผู้นำชุมชน เมื่อมาประชุมรับเรื่องจากส่วนกลางก็เข้าไปประชุม พูดคุยใน หมู่บ้านต่อ มีการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ มีการจัดกิจกรรมทุกวันพระ และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการขับเคลื่อนกระบวนการในชุมชนนี้ ไม่ได้มีการบังคับ มีการตั้งกฎกติกา ซึ่งตกลงกันเองในชุมชนและเป็น กฎกติกาที่เป็นไปได้ จากนั้นโรงพยาบาลก็นำเอาโครงการลดเหล้าหลังเลิกงานมาทำการขับเคลื่อนในชุมชน ด้วย

มีการจัดทำร้านค้าสีขาว คือ ร้านค้าที่ไม่มีเหล้าขาย บางร้านก็หยุดขายในช่วงเทศกาล บางร้านก็หยุด ขายทุกวันพระ บางร้านก็หยุดขายไปเลย

คนที่ตีแม่ตีแม่และติดแล้วก็เข้ารับการบำบัดในโรงพยาบาล มีปัญหาทางด้านสุขภาพก็ไปโรงพยาบาล คนที่ตีแม่ เป็นครั้งคราวก็มีการเซ็นต์สัญญา กล่าวปฏิญาณตน สาบานตน ซึ่งตรงนั้นมันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอย่างหนึ่ง ทำให้คนไม่เผลอไปตีแม่ตีแม่ในช่วงเข้าพรรษา แล้วถ้าบุคคลใดเผลอตีแม่ตีแม่ในช่วงเข้าพรรษาก็สามารถที่จะกลับเข้า ในร่วมโครงการใหม่ได้ โดยไม่มีการกีดกัน ให้โอกาสผู้ที่เผลอตีแม่ตีแม่ครั้ง สองครั้งกลับเข้ามาเข้าร่วมโครงการได้

มีการใช้มาตรการ การใช้กฎระเบียบทางสังคม นำเอาคนที่สามารถเลิกเหล้าได้ แล้วนำมาถอด บทเรียน เป็นกิจกรรมที่ชุมชนทำเป็นประจำทุกปี และมีการชักชวนคนที่รู้จัก คนใกล้ชิดเข้ามาร่วมในโครงการ โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี

โรงพยาบาล รพสต. มีการคืนข้อมูลสุขภาพให้กับชุมชน มีการกระตุ้น สร้างกระแสเรื่องการลดเหล้า หลังเลิกงาน จะเน้นในเรื่องค่าใช้จ่ายและปัญหาสุขภาพในด้านต่างๆ บุคคลที่เลิกเหล้าได้ก็นำมาเป็นคน ยกตัวอย่าง เป็นวิทยากร สร้างคุณค่าให้กับคนที่เลิกเหล้าได้ จากนั้นก็ขยายเครือข่ายไปในโรงเรียน สภากาแฟและ เยาวชน โดยมีกระบวนการที่ว่า ให้เด็ก เยาวชนไปชวนผู้ปกครองของตนเองมา งดเหล้า แล้วก็ให้นำเด็กที่พ่อแม่มี ปัญหาตีแม่ตีแม่ หรือเด็กที่มีปัญหาครอบครัวมาเป็นเรื่องเล่า แล้วให้โอกาส หากพ่อแม่เลิกเหล้าได้ มีการให้ ทุนการศึกษาและมีการนำเคสเหล่านี้ไปเล่าต่อ สื่อสารต่อครอบครัวอื่น

ความเปลี่ยนแปลง มองว่า สถิติอุบัติเหตุในชุมชนร่องเคาะลดลง ส่วนค่าใช้จ่ายในงานต่างๆ งานศพ ในชุมชนจะไม่มีการเลี้ยงเหล้า งานบุญหลายงานบุญก็เลิกมีการงดเหล้าแล้วบ้าง ซึ่งการงดเหล้าที่กำลังขยายไป สู่งานต่างๆ คุณภาพชีวิตของคนตีแม่ตีแม่กับครอบครัวก็ดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น ไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกับคน ในครอบครัว บางครอบครัวสามารถงดเหล้าได้ แล้วเก็บเงินซื้อทองได้ ๒ สลึง มีแนวร่วมในการทำงานมากขึ้น โดยเฉพาะแนวร่วมที่เกิดจากการความสมัครใจหรือจิตอาสา มีการเผยแพร่ข้อมูลทางไลน์ ทางเฟซบุ๊กไปยัง หมู่บ้านใกล้เคียง มีคนชื่นชมในทางบวกมากขึ้น จากนั้นก็เป็นเหมือนเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับคนรุ่นใหม่ๆ ได้รับรู้และเข้ามาร่วมในโครงการมากขึ้น คนทั้งในและนอกชุมชนก็เริ่มที่จะมีความเข้าใจกระบวนการและ ทราบเองโดยอัตโนมัติเลยว่า จะต้องไปชวนกันไปกินเหล้าหลังจากที่เลิกงานแล้ว

ปัจจัยความสำเร็จของชุมชน เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน มีการขับเคลื่อนโครงการโดยส่วนราชการ อบต. ผู้นำชุมชน นำ อสม. และมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน ใครจะทำอะไรตรงไหน และมีการถอดบทเรียนจากบุคคลต้นแบบ ทำให้คนมาเรียนรู้จากต้นแบบ แล้วทำต่อๆกันไป มีกลุ่มแกนนำที่มีระบบการติดตามขยายผล คือ รู้ว่าพอออกพรรษาแล้วนั้นเข้าร่วมโครงการกี่คน แล้วประสบความสำเร็จกี่คนและมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง มีเวทีคุยกันประจำหรือการประชุมกันทุกเดือนของส่วนราชการและผู้นำชุมชนในพื้นที่ มีการสะท้อนปัญหาสุขภาพในเรื่องของการงดเหล้านี้ด้วย นำเอาปัญหาต่างมารวบรวมกันวางแผน แก้ไขปัญหาพร้อมทั้งเสริมกำลังผู้นำไปด้วย ดังนั้น ผู้นำชุมชนที่หมู่บ้านร่องเคาะนี้เป็นต้นแบบ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงคือ ลงมือทำให้เห็น เช่น ผู้ใหญ่บ้านหลายท่าน อสม.หรือท่านนายก อบต. หลายท่านที่เปลี่ยนความคิด เปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง

ปัญหาอุปสรรค ในช่วงแรกที่ทำโครงการมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารในการทำงาน บางคนเกิดคำถามว่า ทำไมเขาต้องทำ ทำไมต้องมีกฎกติกา ทำไมต้องไม่ให้เลี้ยงเหล้าในงานศพ ภายใต้ความไม่เข้าใจของชาวบ้านและคนในชุมชน ทำให้เกิดการต่อต้านบ้าง แต่หลังจากที่มีการทำงานร่วมกัน มีการชี้แจง ทำความเข้าใจ และมีกระบวนการที่ทำอย่างต่อเนื่องก็เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง แรงต้านก็จะเริ่มลดลง จากนั้นก็เริ่มที่จะดึงคนที่มีการปรับเปลี่ยนตนเองนั้นมาเป็นแกนนำหลักที่จะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนโครงการนี้ จากนั้นก็มีการสร้างจิตอาสาในชุมชนที่จะเข้ามาช่วยโครงการให้มากขึ้น ยังขาดข้อมูลในเรื่องสถิติที่จะทำให้ชัดเจนมากขึ้น

ข้อควรระวัง ข้อเสนอแนะ ที่ทางทีมวิจัยถามทางกลุ่มว่า ถ้าเราจะไปแนะนำให้ชุมชนอื่นเข้าทำเหมือนเรานั้น เราจะมีข้อควรระวังเรื่องอะไรบ้าง? “ไม่ใช่เป็นข้อควรระวังของชุมชนร่องเคาะ แต่อย่างไร” เป็นการกล่าวถึงข้อเสนอแนะของการนำไปขยายผลเท่านั้น คือ

- ต้องมีความต่อเนื่องถ้าไม่ต่อเนื่องก็อาจเกิดความล้มเหลวได้
- ควรลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความอยากเหล้าหรือกระตุ้นความอยาก เช่น อาหารสุกๆดิบๆ ลาบ หลู้ งานต่างๆ ในชุมชนที่กระตุ้นการดื่ม
- หาแนวร่วมที่มีความเข้าใจตรงกันก่อน เพื่อที่จะทำการขับเคลื่อนโครงการนี้
- จากนั้นก็ทำให้คนในชุมชนเข้าใจและรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ไม่ใช่เป็นของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- การวางแผนการทำงาน ต้องมีการวางแผนให้ดี มีการเตรียมความพร้อมก่อน
- ไม่เน้นคนเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ทำทีละน้อยแล้วค่อยขยายผล
- ไม่ควรทำงานแบบราชการ เพราะว่าจะไม่เกิดความยั่งยืน ให้เริ่มทำจากกระบวนการในชุมชนเพราะมันยั่งยืนกว่า หากทำในแบบราชการเงินมากก็ทำ เงินไม่มีก็ไม่ทำ ถ้าทำกันเองในชุมชน ด้วยความร่วมแรงร่วมใจ ถ้าเงินไม่มี เราก็ทำได้
- ทีมงานต้องร่วมกันคิดเห็น บางครั้งถ้าความเห็นไม่ตรงกัน สามารถโต้แย้งกันได้ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งในทีมงาน มีการสรุปประเด็นและติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

๓ เดือนที่ผ่านมา ชาวบ้านสามารถเลิกเหล้าได้หรือไม่ เลิกได้อย่างไร

- หลังจากกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ๓ เดือนนั้น ผมก็งดมาตลอด ๓ เดือน เพราะว่ามันถึงสุขภาพตัวเอง หลังจากงดแล้วสุขภาพก็ดีขึ้น ก่อนหน้านั้นก็เป็นคนที่ดื่มเหล้ามาตลอดทุกวันเหมือนกัน หลังจากเข้าโครงการแล้วผมงดเลยก็ทำให้สุขภาพกาย สุขภาพใจดีขึ้นมากๆ แต่ก่อนนั้นผมดื่มเหล้าแล้ว เวลานอนนั้นมันนอนหลับไม่ค่อยสนิท หลับๆ ตื่นๆ กินเหล้าแล้ววังง เราไปนอนหลับมันก็ไม่หลับ แต่พอเข้าโครงการนี้แล้วก็รู้สึกว่าสุขภาพดีขึ้นกว่าเดิมเยอะ เข้าโครงการหยุดดื่มแล้วดีขึ้นกว่าเดิมเยอะเลย หลับดี หลับสบายเลย

- แต่ก่อนนั้นกินนะคะ ไม่ว่าจะไปกับเพื่อนหรือว่าจะอยู่บ้านก็กิน แต่เมื่อมาเป็น อบต.ได้ ๓ ปีหลังนี้ก็ไม่กินอีกเลย ก็คงจะไม่กินต่อไปตลอดเลย

- ของน้องนั้นงดเฉพาะวันพระ ในช่วงเข้าพรรษา ๓ เดือนที่ผ่านมา นี้น้องงดเฉพาะวันพระ ส่วนวันธรรมดานั้นมีพฤติกรรมการดื่ม ๑ อาทิตย์ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ ๓-๔ ครั้ง ยังทำได้เท่านี้อยู่

- ส่วนตัวน้องนั้นเป็นคนไม่อยากจะดื่มอยู่แล้ว แต่คิดจะดื่ม เพราะว่าเราเห็นเขากินแล้วมันมีความสุข เห็นเขาเด่นๆ รำ เราก็เลยกินตามเขา แต่ในทางกลับกันเรากินแล้วเราปวดหัว เราอ้วก ก็เลยจดจำความรู้สึกไม่สนุกนั้นมาแล้วก็ไม่กินอีกเลย ไม่ว่าจะในงานต่าง ๆ น้องเข้าร่วมแต่ว่าน้องไม่กินเหล้า ไม่ว่าจะเข้าพรรษาหรือว่าไม่เข้าน้องก็ไม่กินอยู่แล้ว บางครั้งน้องกินแล้วเมาเข้ามาแล้ว หน้าที่ของเราจะต้องทำกับข้าวให้กินก็รออยู่อย่างนั้นอีก ไม่เป็นอันต้องทำแล้ว ถ้ากินเข้าบ้านมาจะอ้วกตลอดเลย คนที่รอเราทำกับข้าวให้กินก็รออยู่อย่างนั้นจนพอของน้องบอกว่า ถ้ากินมาแล้วมันไม่เหมือนคนอื่นจะกินทำไม จากนั้นน้องก็ไม่กินอีกเลย

- ผมนี้ตั้งแต่เข้าโครงการมา ๓ เดือนนี้ผมไม่ดื่มเลย ลูกผมเป็นพยาบาลอยู่ที่บ้านด้วย

- ส่วนเจ้าเนาะ อย่างว่า สังคมผู้นำ ตะกอนเป็นผู้นำกินเหล้ากินเปียร์ตลอด กินแทนน้ำเลย แต่พออบต.มีโครงการก็มาเข้าร่วมกับ อบต.ทุกปี พอออกพรรษาเพื่อนฝูงพี่น้องก็จะกินกันเดือนละครึ่ง ตัวเองก็ไปรับธรรมะมา คิดว่าพยายามจะหยุด ไม่กินแล้ว ปวดธนูตัวแล้ว งดเหล้าเข้าพรรษานี้ทำมา ๒๐ ปีแล้ว เมื่อก่อนสามี่ทำด้วย แต่พอออกพรรษามาก็กิน แต่ตอนนี้คิดว่าจะเลิกยาว เลิกตลอดไป ก็จะทำให้ดีที่สุดในที่สุดคะ

- ปกติก็ดื่มคะ แต่พอมีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามาก็หยุดดื่มทุกปี แล้วก็คิดว่าจะเลิกเหล้าต่อจากเข้าพรรษาอีกสักเดือนหนึ่ง ถวายในหลวง เพื่อสุขภาพด้วย เพราะว่าเหล้านี้อาจจะทำให้สุขภาพเราแยลง

- เดิมมันถามว่ากินเหล้าไหม ก็กินคะ แต่ไม่กินเยอะ กินเล็กน้อย ไม่ใช่ว่ากินจนเมาหลับไปเลยก็ไม่เคยไม่ใช่ เข้าพรรษามานี้ก็ลองงดดูก็เห็นว่าตนเองทำได้ตลอดทั้ง ๓ เดือน

- แต่ก่อนนี้อย่างไรเนาะ หัวปึกเข้าบ้านเลย เดียวนี้ก็นึกได้ว่าเรากินเยอะเกินไป แล้วลูกก็ยังเล็กอยู่ก็เลยพยายามจากที่กินเยอะๆ ก็เหลือมากินให้น้อยลง แบบไม่ต้องให้ใครหัวปึกเข้าบ้าน ก็กำลังพยายามอยู่

- จริงก็เข้าร่วมโครงการนี้มาหลายพรรษาแล้ว ก็ทำได้ หลังจากพรรษานั้นผมจะงดดื่มเฉพาะวันพระเท่านั้น แต่พฤติกรรมการดื่มของตัวเองก็ไม่ใช่เป็นคนที่ไม่ดื่มเหล้าอะไรจริงจั่ง บ้างเดือนก็ดื่มครึ่ง สองครั้ง บางเดือนก็ไม่ดื่มเลย พอหยุดดื่มก็รู้สึกตัวมันโล่ง มันเบา สุขภาพดีขึ้น เพราะบางครั้งที่ดื่มก็เข้าบาง เย็นบ้างแล้วลุกก็แก่แล้วจะกินเหมือนวัยรุ่นไม่ได้แล้ว

- เมื่อก่อนเมื่อมีโครงการนี้ ผมไม่รู้เรื่องว่าเรามีโครงการ หากย้อนกลับไปเมื่อก่อนผมกินเยอะอยู่ สมัยเป็นหนุ่มนะ ก็มาได้ร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามาได้ ๓ ปี รวมปีนี้ ปีแรกที่ได้เข้าร่วมนั้น เกิดจากการบังคับ เขาเอารายชื่อผมส่งมาก่อน เขาให้เราลองดู ปีแรกคิดว่า ๓ เดือนมันเยอะไป คิดว่าตนเองจะไม่ได้ ก็เลยคิดว่าเอาทีละเล็กละน้อย ปีแรก งดเหล้าเฉพาะวันพระก่อน ผ่านไป ๓ เดือน มันก็ทำได้อยู่ ในปีแรกนี้เดือนหนึ่งก็ลดลงมาดื่มประมาณ สอง สามครั้ง ต่อมาปีที่สอง เพิ่มจากงดเหล้าเฉพาะวันพระ มาเป็น วันพระกับวันเกิด ตัวผมนั้นเกิดวันศุกร์ หากครั้งไหนวันศุกร์กับวันพระเป็นวันเดียวกันก็รอดไป แต่ถ้าวันพระกับวันศุกร์ไม่ตรงกันก็ต้องงดเหล้า ๒ วัน ก็เลยคิดกับตัวเองว่า ตัวเองก็ทำได้ พอมาปีนี้ ปีที่สาม ปีนี้ตั้งใจว่าจะงดเหล้าวันอาทิตย์กับวันพระ มันก็ผ่านไปด้วยดี การที่ผมงดเหล้านี้ ทำให้ผมเห็นว่า เหล้ามันไม่มีผมกับผมเลย ผมจะกินก็ได้ ไม่กินก็ได้ เป็นปีเป็นแฉ่ง ไม่กินก็ไม่เป็นไร เลยตัดสินใจว่า เลิกบุหรีร่วมด้วยดีกว่า ตอนนี้ผมเลิกบุหรีมาได้ ๖ เดือนแล้วครับ โดยไปพบหมอ มีหมอช่วยให้เข้าโครงการ สิ่งที่ทำนั้นมันส่งผลดีต่อสุขภาพ ต่อการกินต่อน้ำหนักตัวอย่างเห็นได้ชัด เพราะว่า ผมกินอิม นอนอุ่นมากขึ้น เมื่อก่อนตอนที่สูบบุหรี ผมจะได้ยินเสียงปอดของตัวเองมันดัง เวลาเราหายใจเข้า- ออก เพราะว่าวันๆหนึ่งนั้นผมสูบเกือบ ๑๐ มวน ในเรื่องของบุหรี รวมๆ แล้วผมพยายามเลิกมาได้ ๔-๕ ครั้งแล้ว ครั้งละ ๒-๓ อาทิตย์ หลังจากนั้นก็กลับมาสูบเหมือนเดิม เพราะว่า

เพื่อนฝูงมันเยอะนะครับ เขาสูบบุหรี่ เราก็อยากสูบด้วย ครั้งนี้ผมตั้งใจมาก จะพยายามเอง ครั้งนี้อุตได้นานที่สุด น่าจะรอด เลิกได้ เพราะว่า การสูบบุหรี่นั้นไม่ได้ส่งผลเสีย แคตัวเราเท่านั้น ส่งผลเสียให้คนรอบข้าง ลูกครอบครัวด้วย มันอันตรายขนาดหนัก ไปไหนก็รังเกียจ คนสูบบุหรี่ไม่มีที่ยืนแล้วนะครับ

- ผมเข้าโครงการนี้ได้ ๓ ปี เหมือนกัน แต่ยังทำได้แค่งดเหล้าวันเกิด วันพระ วันอาทิตย์ เท่านั้น ผมจะพยายามให้มันได้ทุกวัน หยุดดื่มไปเลย กำลังพยายามอยู่ เพราะว่า ร่างกายของเรานั้นมันเริ่มแยแล้วครับ บุหรี่ผมก็สูบด้วย ก็พยายามเลิกอยู่ เราเหมือนเป็นคนน่ารังเกียจ ผมสูบต่อวัน ๒-๓ มวน ทั้งสองอย่างเหล้าบุหรี่นี้ผมก็จะเบาๆลง

- เมื่อก่อน สิบปีที่ผ่านมานั้นเป็น ผู้หญิงคนหนึ่งทีกินเหล้าหนักและเริงปอยคนหนึ่ง ครั้งสุดท้ายที่ดื่ม นั้นเมามากเกินไป ขึ้นบ้านไม่ได้ นอนกับหมาน้อยใต้ถุนบ้านเลย รู้สึกว่าตัวเองแย่มากตอนนั้น หายใจก็ไม่ออก นับจากนั้นมาเซ็ดเหล้ากับตัวเอง ใครมาชวนกินนี้ปฏิเสธเลย ไม่กิน ใครชวนก็ไม่เอาไม่กินเลย ตอนแรกๆลดลงทีละนิดคือ เดือนหนึ่งกินประมาณ ๒ ครั้ง แต่ตอนนี้อยู่ตัวแล้วในปีหนึ่งจะกินสัก ๒ ครั้งคือ ช่วงสงกรานต์กับขึ้นปีใหม่ กินแก้วเดียวพอแล้ว เพราะว่า ลูกหลานญาติพี่น้องมารวมตัวกัน เราจะไม่สนุกกับเขาก็ไม่ได้ แต่เมื่อเลิกดื่มมาสุขภาพก็ดีขึ้น ไม่เมาก็ไม่ปวดหัว ทรมาน ก็คิดว่าให้เราพอประมาณมากขึ้น ตอนนี้นำมาได้ ๒ แล้ว และเปลี่ยนจากดื่มเหล้ามาเป็นดื่มเบียร์แทนหากจะดื่ม แล้วในช่วงเข้าพรรษานั้นก็ไม่กินเลย เป็นเวลา ๑๐ ปีแล้วที่ทำแบบนี้ ตั้งแต่อายุ ๔๕ แล้ว

- สำหรับผมนั้นผมหันหลังให้กับทุกอย่าง ไม่ว่าจะป็นบุหรี่ เหล้ายา โครงการนี้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๕๒ ผมก็ถูกเลือกให้เป็นต้นแบบมาตลอด ถ้าผมหยุดปีไหนนั้น เขาก็จะว่าให้ผมได้ว่า ผมเป็นผู้นำอย่างไร ทำไมไม่มาเข้าร่วมเขาปีนี้ ก็เลยจำเป็นต้องเข้าร่วมและเป็นแกนนำให้เขาตลอด พร้อมทั้งชักนำให้คนอื่น ๆ เข้าร่วมโครงการกับเราให้มากขึ้น เพื่อสังคมในชุมชนของเรา เพื่อสุขภาพ เพื่อครอบครัว เราจะได้ดูแลครอบครัวได้อย่างเต็มร้อย เพราะว่า ถ้าเรากินผลกระทบที่ได้ก็จะกระทบต่อร่างกายและครอบครัวของเราโดยตรง ผมจึงจะเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในชุมชนต่อไป

- ส่วนป้านั้นก็เริ่มเลิกมาตั้งแต่เขามีโครงการ ไม่กินเหล้านั้นมันดีหลายอย่าง มีคนเชื่อถือ คำพูดของเรามีน้ำหนัก เราก็ก้าวแล้ว เราก็จะเลิกเหล้าเพื่อสุขภาพของเรา

ในอนาคตมีการวางแผนการเลิกเหล้าไว้อย่างไรบ้าง/ในอนาคตคิดจะเลิกเหล้าหรือไม่

- หลังจากนี้ ๓ เดือนผมจะเลิกเหล้าไปก่อนนะครับ เพราะว่า ตัวผมเองก็มีปัญญาโรคเบาหวานด้วย ก็เลยวางแผนว่าจะลด/งดเหล้าต่อจากเข้าพรรษานี้ไปเลย ที่วางเอาไว้ น่าจะลองไม่กินเหล้าเลยไปเรื่อยๆน่าจะเกินหนึ่งเดือนขึ้นไปผมว่านะ

- หลังพรรษานี้มีความคิดว่าจะต่อไหม ก็มีความคิดว่าจะลองพยายามเลิกดู แต่ไม่แน่ใจว่าจะได้นานแค่ไหน

- มีแผนว่าจะลองงดเหล้าต่อจากเข้าพรรษานี้ต่อไปอีกหนึ่งเดือน และก็อยากงดเหล้าต่อไปเรื่อยๆ แต่ก็ดูก่อน ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือไม่

- เรื่องในอนาคตก็รับปากไม่ได้ เพราะว่า เราทำอะไรซ้ำวโหด ถ้าเจ้าของสวนเขาชวนให้ดื่มเราก็จำเป็นต้องดื่ม เพื่อรักษามิตรภาพ

- คิดว่าเข้าพรรษาปีหน้านั้น จากที่ผมลดเหล้า/งดเหล้า แค่วันอาทิตย์ วันพระนี้ผมจะงดเหล้าตลอด ๓ เดือนเลยครับ ส่วนบุหรี่ยังผมวางแผนว่าจะหยุดมันตลอดทั้งชีวิตของผม

- เพิ่มวันในการลด ละ เลิกให้มากขึ้นเรื่อยๆ เพราะว่าเราสามารถประเมินตัวเองว่าเราทำได้

แรงจูงใจที่ทำให้หยุดติ่มนั้นเกิดจากโครงการงดเหล้านี้หรือไม่/หรือว่าแรงจูงใจนั้นเกิดจากปัจจัยอื่น

- สาเหตุที่ไม่กินนั้นก็มาจากโครงการงดเหล้านี้ส่วนหนึ่ง แล้วก็สาเหตุส่วนตัวที่เมื่อกินเหล้าแล้วมันไม่สนุกเหมือนคนอื่นมันทั้งปวดหัวและอ้วกกว่าจะหาย ก็เลยไม่กินนั้นแหละดี ครอบครัวมีความสุขด้วย

- สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เลิกนั้นมันรวมๆกัน โครงการงดเหล้าที่จัดขึ้นนี้ก็มีส่วน ครอบครัวของเราก็มีส่วนตัวเราเองก็มีส่วนในการเป็นแรงจูงใจให้เลิกเหล้า เลิกบุหรี่ยี้ทั้งหมด เป็นอะไรที่เป็นแบบอย่างให้คนในหมู่บ้านของเรา เลิกแล้วสุขภาพของเราก็ตีขึ้นด้วย เราทำหน้าที่ได้อย่างดี ไม่ว่าจะหน้าที่ต่อครอบครัว หน้าที่ต่อชุมชนสมัยที่ป่าอายุประมาณ ๓๘-๓๙ ปี ป่าให้พ่อกับแม่ของบ้านนั้นดูถูกให้ แล้วป่าก็ไปออกบ้านไปสังสรรค์กับเพื่อน บอกพ่อแม่ว่าจะกลับบ้านเวลา ๒ ทุ่ม จากนั้นมันก็สนุกจนลืมเวลา แถมเวลาไป ๔-๕ ทุ่ม พ่อแม่เราก็ต่อว่าคราวหลังอย่าทำแบบนี้ เราก็ตอบว่าได้ จากนั้นมาก็ทำให้เรารู้ได้ว่า พ่อแม่ของเราพูดก็ถูก จากนั้นมาป่าก็มาเป็นแกนนำ ก็คิดว่าจะเลิกมันซะ ปัจจุบันนี้ก็มีติ่มบ้างเข้าสังคม แต่ติ่มเปียร์ สักแก้ว สองแก้ว จากนั้นก็ไม่เมาอีกเลย เพราะว่าเวลาเราขับรถ ถ้าคนลงรถก็ลงดีที่ไม่เกิดอุบัติเหตุร้ายแรง

- ครอบครัวนี้เป็นสิ่งสำคัญ ที่เป็นแรงจูงใจให้เราเลิกเหล้า เลิกบุหรี่ยี้ เราเลิกได้เขาก็ตีใจมากๆ เพราะว่าเขาบอกว่า เขาเป็นห่วงเรา อยากให้อยู่ด้วยกันไปนานๆ เราต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับลูกหลานเราด้วย เราจะสามารถสอนเขาได้

- การเป็นแกนนำก็เป็นแรงจูงใจหนึ่ง เราต้องทำให้เป็นตัวอย่างกับคนในชุมชน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าอ่อน เพราะว่า ไม่ว่าจะในงานศพหรือว่างานอะไร ชาวบ้านเขาเห็นเราเขาก็จะสะดุดแล้ว มันจะมีบางคนที่ไม่ชอบเราเหมือนกัน ต่อต้านเรา เราก็ตีใจ เพราะเราก็ตีใจแล้ว เขาห้ามเราก็ตีใจจะเลิกบ้าง แต่เรื่องแบบนี้มันก็เป็นเรื่องส่วนบุคคลห้ามกันไม่ได้ แต่ควรควรที่จะเกรงใจสาธารณชนหรือชุมชนที่มีกฎระเบียบข้อห้ามบ้าง เขาก็ตีใจเรา แต่ก่อนเคยท้อเวลาเขาต่อต้าน แต่เราก็ตีใจมาลุกขึ้น สู้ใหม่เพื่อชุมชนนะ แต่คนต่อต้านก็จะมีแค่ตอนแรกๆเท่านั้น หลังๆเขาก็เริ่มเข้าใจ เพราะว่าโครงการนี้มันดีจริง ทุกคนก็รับรู้เหมือนกันหมด

ในช่วง ๓ เดือนที่เข้าพรรษานี้ มีท่านใดกลับไปติ่มซ้ำมีไหมคะ ?

ไม่มีเลยครับ เพราะว่าโครงการ ๓ เดือน เราก็ตีใจกันทั้ง ๓ เดือน ไม่ได้ไปแต่ต้องอะไร มันเลย เพราะว่าเราปฏิญาณตนแล้ว ชาวบ้านในวงตอบเป็นเสียงเดียวกัน โดยมีป่าคนหนึ่งในงานสนทนาเล่าว่า มีคนมาชวนป่ากินครั้งหนึ่ง เขาชวนเรากิน สไปรย์ เราก็ตีใจเขาไปว่า คุณไม่ต้องคิดว่า สไปรย์นี้มันไม่ใช่เหล้า มันเหมือนกัน โดยมันก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวเรา เราไม่กินเราปฏิเสธก็จบ เราแนวแนวการปฏิญาณตนนี้มันฝังลึกอยู่ในหัวใจตลอด

คิดว่ามันมีปัจจัยอะไรที่หมู่บ้านของเรานี้ทำโครงการนี้ให้ประสบความสำเร็จได้

คิดว่า น่าจะเป็นความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน ถ้าเราไปเอากันจริงจังในเรื่องนี้ มันก็จะไปกันไม่ได้ ชุมชนมันต้องมีจิตสำนึก ถ้าคนในชุมชนไม่มีจิตสำนึกที่ดี มันก็จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าเปรียบเทียบคนในชุมชนบ้านเรา ๑๐๐ คนจะเหลือประมาณ ๓๐ คนที่ยังคงกินเหล้าอยู่ ยังเลิกไม่ได้ แต่บางหมู่บ้านงานไหนก็ตาม คนที่งดเหล้าก็งดได้จริง คนที่ไม่เลิกก็ยังไม่เลิก โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาที่จัดขึ้นนี้สามารถช่วยเหลือชุมชนให้ร่วมแรงร่วมใจกันงดเหล้า ให้คนเลิกเหล้า เลิกยากันได้เยอะมาก อย่างงานศพก็ทำให้ในหมู่บ้านลดรายจ่ายลงได้เยอะเลย เจ้าภาพสบายไปเลย ประหยัดมากขึ้น แต่ก่อนงานศพแต่ละงานนั้นต้องใช้เหล้า ๕-๗ ถังใหญ่ๆเลยนะ ถังละ ๗๐๐ บาท บวกเข้าไป จาก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ โครงการงดเหล้าเข้ามาในชุมชนสามารถช่วยให้ชุมชนประหยัดเงินในการจัดงานศพได้ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนการลดปริมาณคนติ่มได้ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ในงานเรามีป้ายติดด้วยว่า “งดติ่มเหล้าใน งานศพ” “งดเลี้ยงของดิบ ของแดง ลาบ หลู้ ในงานศพ” แล้วเราก็ตีใจด้วยว่า ถ้าใครฝ่าฝืนมีโทษปรับ ของหมู่บ้าน ตำบล โดยกฎระเบียบนี้ตั้งขึ้นโดยชาวบ้านและคนในชุมชน ทุกคนต้อง

เคารพ นับถือร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการประชามหมู่บ้านที่ทำให้ชุมชนของเราประสบความสำเร็จ กลายเป็นชุมชนต้นแบบ

บางคน บางหมู่บ้าน ที่มาจากต่างจังหวัดเช่น เชียงราย พะเยา มาบ้านเรา มางานศพ บ้านเรา เข้าเห็น ป้ายที่เราติดไว้ว่า งานศพนี้ปลอดเหล้านั่นเขาชะงักเลยนะ บางคนก็ก็ไม่รู้ เขาพกมากินเอง คนในชุมชนก็ค่อยๆ เดินไปบอกเขา เขาก็ฟังเรา

ข้อเสนอแนะ

เป็นห่วง เด็ก เยาวชน รุ่นใหม่ ที่เข้าจะโตมาไปยุ่งกับเรื่องเหล้าเรื่องยา เขากำลังจะก้าวเข้ามาเป็นนัก ตี๋หน้าใหม่ พวกที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ ประมาณ ม.๑- ม.๒ พวกกันแดง แต่ว่าพ้นจาก ม.๓ ไปแล้วก็ดี คือ อยากให้การงดเหล้ามันลงไปในกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งเรื่องยาเสพติด เรื่องเหล้าด้วย เพราะว่า เขาก็กำลังจะ โตมาในอนาคต เพราะว่า ในหมู่บ้านของเราคนผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จแล้ว รวมไปถึงเรื่องร้านค้าเหล้า บุหรี่ในชุมชนด้วย เพราะว่า ร้านค้าเหล่านี้ เด็ก เยาวชนมันเข้าถึงได้ เข้าถึงได้ด้วยตนเอง

เรื่องเล่าจากร่องเคาะ

ถอดบทเรียนร่องเคาะรอบ ๓ หลังออกพรรษา ๑ เดือน (๕/๑๑/๒๕๖๐)

๑. นายสมมิตร อายุ ๔๖ ปี บุคคลต้นแบบและ อสม.

หลังเข้าร่วมโครงการได้ชักชวนเพื่อนบ้านมาเลิกตี๋ ๕ คน ทำให้เพื่อนมีการเลิกตี๋ ไม่มีการทะเลาะวิวาทในครอบครัว แม้ในช่วงการเก็บเกี่ยวกับไม่มีการตี๋ “มีตี๋ข้าว แต่ก่อบมีก้านกินละ” ส่วนตัวเองหยุดตี๋ และส่งผลให้การรยาหยุดการตี๋เช่นกัน หลังออกพรรษาได้เข้าร่วมเลิกเพื่อในหลวง ๑ เดือน และขณะนี้ผ่านมาอีก ๑ เดือนยังไม่ตี๋และตั้งใจว่าจะไม่ตี๋ตลอดชีวิต “ตั้งใจแล้ว” แม้ตนเองก็ถูกเพื่อนๆ ท้าทายต่อว่า “...กั้วเมียฟอง...เป็นเอดส์ฟอง” แต่ตนเองก็คิดว่า การตี๋/ไม่ตี๋ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการคบเพื่อน “(เพื่อน)...คบคคบคนอื่นก่อบได้ เป้อเลอะ..”

๒. นางหญิง อายุ ๒๗ ปี ผู้ตี๋และอสม.

ก่อนเข้าพรรษาคี๋กับเพื่อนทุกเย็น ที่สวนข้างที่บ้านข้าง ช่วงเข้าพรรษาไม่ตี๋ตลอดพรรษา หลังออกพรรษาคี๋บางวัน แต่ลดลงกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองได้แก่ ครอบครัวดีขึ้น แฟนไม่เข้าร่วมโครงการแต่ก่อดการตี๋ในช่วงพรรษา การสื่อสารในครอบครัวดีขึ้น “บามีการขึ้นเสียงใส่กัน” รู้สึกสุขภาพตนเองดีขึ้น “มีแสง..บ่ออิด บ่อเพ็ลย” สำหรับตนเองคิดว่าการเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดเจนคือด้านครอบครัว

๓. นางสมจิตร อายุ ๕๓ ปี ผู้ตี๋และอสม.

ตนเองเข้าร่วมโครงการจากบทบาทการเป็น อสม และไม่ตี๋มาหลายปีตั้งแต่เริ่มโครงการ นอกจากนั้นสามีเป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อก่อนเวลามีกงานต่างๆ ตนเองมีหน้าที่ในการเตรียมบรรจุสุราเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน หลังงานเลิก คนที่มาร่วมงานกลับไปเจ็บป่วยและมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวต้องมาร้องทุกข์บ้านผู้ใหญ่บ้านบ่อยๆ ทำให้รู้สึกไม่ดี “...รู้สึกบาปมาก..” ประกอบกับบุตรสาวโตแล้วและมักพูดเตือนตนเองกับสามีเสมอ จึงทำให้ไม่ตี๋และไม่อยากสนับสนุนให้คนอื่นตี๋ ช่วงเข้าพรรษาส่วนใหญ่ตนเองจะมีบทบาทในการร่วมดำเนินกิจกรรมการณรงค์ชักชวนชาวบ้านเข้าร่วมโครงการ ร่วมติดป้ายประชาสัมพันธ์ หลังออกพรรษาชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมงดตี๋ต่อเนื่อง จดรายชื่อ สิ่งที่ตนเองได้รับจากการเข้าร่วมโครงการคือ ภาวะภูมิใจที่ได้เห็นชาวบ้านมีสุขภาพดีขึ้น ปัญหาทะเลาะวิวาทในครอบครัวลดลง

๔.นางจุฑามาศ อายุ ๓๒ ปี ผู้ตี้มและอสม.

เข้าร่วมโครงการปีแรก ระหว่างเข้าพรรษาลดตี้มลง เนื่องจากตั้งเป้าตี้มในบางวัน หลังออกพรรษามีการตี้มบ่อยขึ้นเนื่องจากมีกิจกรรมการเกี่ยวข้าว “กินเวลาไปตั้ง” ในครอบครัวสามียังมีการตี้มสุรา แต่ไม่มีปัญหาการทะเลาะกันในครอบครัว สิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมโครงการช่วงเข้าพรรษา คือ การมีเวลาให้ครอบครัวมากขึ้น ได้พักผ่อนมากขึ้น

๕. นางเดือน อายุ ๔๔ ปี ผู้ตี้มและอสม.

ก่อนเข้าพรรษา ตี้มสัปดาห์ละ ๓ วัน ตี้มกับเพื่อนบางวันหลังการทำงานปลูกข้าวโพด ช่วงเข้าพรรษาตั้งใจหยุดตี้มในวันพระ และลดการตี้มในวันธรรมดา และได้ชักชวนสามีเข้าร่วมโดยหยุดในวันพระเช่นกัน หลังออกพรรษา ตี้มบางครั้งเวลามีกาน เช่น งานสถาปัตร แต่ไม่ได้หยุดในวันพระ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้แก่ “ไม่มีอาการแสบค้ ต้นเข้า...บ่เปลืองตั้งค้ มีเวลาฮื้อญาติพี่น้องน้กขึ้น”

๖. นางจันทร์สวย อายุ ๕๓ ปี ผู้ตี้มและตัวแทนชุมชน

เข้าร่วมกิจกรรมมา ๕ ปี แล้ว ก่อนเข้าพรรษาดี้มกับเพื่อนบางครั้ง หยุดตี้มตลอดพรรษา หลังออกพรรษาดี้มในงานบุญสลากภัตร ๑ ครั้ง ตนเองคิดว่ายังสุขภาพดีไม่มีโรคและตี้มไม่มากจึงยังไม่คิดที่จะหยุดตี้มตลอดชีวิต แต่ตั้งใจจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกปี นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจว่าหลังทำงาน ใช้สารเคมีในการเกษตร การตี้มจะช่วยล้างสารพิษ “ตี้มหลังยะก้าน ล้างก่าย ล้างพิษ” ในครอบครัวสามีหยุดตี้มและตัดสินใจจะหยุดตี้มตลอดชีวิตแล้ว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมโครงการ คิดว่าทำให้มีเวลาทำอาหารให้ลูกมากขึ้นกว่าช่วงที่ตี้มสุรา เพราะลูกต้องกินปลากระป๋อง หรือไข่ทอดบ่อยๆเวลาที่ตนเองไปตี้มสุรา

๗. นายศรี อายุ ๖๙ ปี ผู้ตี้มและอสม.

ก่อนเข้าพรรษา ตี้มทุกวันๆละ ๑ ตอง ในครอบครัวตนเองตี้มสุราเพียงคนเดียว อาศัยอยู่ ๓ คนกับภรรยาและหลานพิการ ตนเองความดันโลหิตสูง ช่วงเข้าพรรษานี้ หยุดตี้มตลอดพรรษา หลังออกพรรษานี้ยังไม่ตี้ม และตั้งใจจะหยุดถาวรแต่ยังไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ การเปลี่ยนแปลงที่ตนเองรับรู้ คือ ความดันโลหิตลดลง รู้สึกดีขึ้น ภรรยาดีใจ แม้จะไม่เคยมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวในขณะที่ตี้มสุรา

๘. นางชยาพร อายุ ๓๕ ปี ผู้ตี้มและอสม.

ก่อนเข้าพรรษาดี้มบางครั้งเวลามีกาน เนื่องจากมีหน้าที่เก็บค่าไฟฟ้าหมู่บ้านมักจะถูกคะยั้นคะยอให้ตี้ม ช่วงเข้าพรรษา หยุดตี้มตลอดพรรษา หลังออกพรรษาดี้มในงานบุญ ๑ ครั้ง การเปลี่ยนแปลงที่ตนเองรับรู้คือมีเวลาให้กับการทำงานมากขึ้น ทำงานเสร็จเร็วขึ้น “...ตะก่อนเก็บค่าไฟ บ่ได้เมื่อง่ายๆ เข้ามีดเข้าค้ เมาแวะ” ความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ครอบครัวเข้าใจกันมากขึ้น ไม่มีปัญหา แม้บิดากับสามีก็ตี้ม เป็นสิ่งจูงใจให้กับสมาชิกครอบครัวทำให้ช่วงหลังสามีเริ่มงดตี้ม ในวันพระ ด้านสุขภาพ อาการหัวใจเต้นเร็ว หายไป ตั้งใจจะเข้าพรรษาทุกปีแต่ยังไม่คิดตัดสินใจเลิกตี้มในขณะนี้ ถ้าสุขภาพไม่ดี หมอห้ามก็จะเลิกตี้ม

๙. นางบัวจันทร์ อายุ ๔๕ปี ผู้ตี้มและอสม.

เลิกตี้มมา ๒๐ ปี ได้ชักชวนคนอื่นเลิกตี้ม ๒-๓ คน มาเข้าร่วมโครงการทุกปี แม้ว่าตนเองไม่ได้ตี้มแล้ว แต่ก็สนใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี ทำให้คนตี้มหนักมีการตี้มที่ลดลง

๑๐.นางเสงี่ยม อายุ ๕๕ ปี ผู้ตี้มและอสม.

ตี้มเปียร์นานๆครั้ง เฉลี่ยปีละ ๓ ครั้ง ในช่วงปีใหม่ ลูกหลานมาเยี่ยม หยุดตี้มในช่วงเข้าพรรษา หลังออกพรรษานี้ยังไม่ได้กลับไปตี้ม เจริญใจไม่อยากตี้มแต่เกรงว่าจะปฏิเสธลูกหลานไม่ได้ ตนเองไม่ได้ตี้มต่อเนื่องจึงไม่รู้สึกรถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆจากการหยุดตี้ม

๑๑.นางสังวาลย์ อายุ๔๙ ปี ผู้ตี๋มและอสม.

ตี๋มนานๆครั้งเวลาว่างงาน พบปะเพื่อนฝูง ไม่ตี๋มหนักเพียงแค้จิบเท่านั้น แต่สนใจเข้าร่วมโครงการหยุดตี๋มตลอดพรรษา หลังออกพรรษายังไม่ได้ตี๋ม แต่ยังไม่ได้คิดตัดสินใจเลิกเด็ดขาด เนื่องจากไม่ได้ ตี๋มหนักและไม่เกิดผลกระทบจากการตี๋มต่อสุขภาพและครอบครัว

กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมโครงการรับรู้ร่วมกันในภาพรวม

- มีการนำข้อมูลการป่วย/การตายของผู้ตี๋มสุราที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านเล่าสู่กันฟังในการพบปะ/ประชุมประจำเดือน หรือเวลาที่มีการเก็บเงินฌาปนกิจศพ ทำให้ทุกหมู่บ้านได้ทราบสถานการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความตระหนัก ต่อชาวบ้านต่อผลกระทบของสุรา และคนตี๋มสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

- กิจกรรมที่ยังคงดำเนินอยู่หลังออกพรรษา ได้แก่ การสวดมนต์ไหว้พระ ในวันพระและวันอาทิตย์

- ม.๘ ต.ดอนแก้ว ได้มีกิจกรรมต่อยอดได้แก่

- “คนหัวใจเพชร”บุคคลที่หยุดตี๋มตลอดชีวิต จะได้รับมอบโล่รางวัล
- “คนหัวใจหิน”หยุดช่วงเข้าพรรษา ถ้าสามารถงดได้ตลอด ๓ เดือนมีบัตรสมาชิกให้
- ชมรมนักเลิกเหล้าบุหรี ได้งบ สสส. สนับสนุนกิจกรรมกองทุน ๒๐,๐๐๐ บาท

เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยตี๋มสุรา

- วัดให้รางวัลแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมงานศพปลอดเหล้า

นอกจากนี้มีการสำรวจผู้มีความต้องการงดการตี๋มถาวร แสดงความจำนนมากกว่า ๑๐ คน ซึ่งปีนี้พบว่าผู้สนใจเข้าร่วมช่วงอายุน้อยมีเพิ่มมากขึ้น

แรงจูงใจผู้ที่ตัดสินใจเลิกตี๋ม

ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ ความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเองมาเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นปัญหาในครอบครัว และความต้องการเป็นแบบอย่างที่ดี

สรุปการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา อ.บ้านธิ จ.ลำพูน เริ่มดำเนินงานประมาณปี ๒๕๕๓ โดยพระภิกษุวัดกุฎีป่าลาน เริ่มจัดกิจกรรมช่วงเข้าพรรษา ซึ่งในวันพระจะมีการเข้าวัดทำบุญ ฟังธรรม กลางคืนมีการสวดมนต์นั่งสมาธิ และมีการจัดต่อเนื่อง สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษารับรู้โครงการจากหลายแหล่ง

- รับรู้จากผู้ใหญ่บ้าน/พระภิกษุ “ในช่วงเข้าพรรษานี้พ่อหลวง(ผู้ใหญ่บ้าน)ได้รับหนังสือแจ้งจากคณะสงฆ์ให้เชิญชวนชาวบ้านรวมกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา เข้าวันนั้นไปวัด หลวงพ่อได้ประกาศเชิญชวนให้งดเหล้าช่วงเข้าพรรษาเพื่อถวายในหลวง คนที่สนใจจึงได้ลงชื่อเข้าร่วม”

- รับรู้จากเทศบาล โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลมาเชิญชวนถึงที่บ้านและให้ลงชื่อเข้าร่วม

- รับรู้จากบุคลากรสาธารณสุข มาเชิญชวนให้ผู้ติดสุราเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูผู้บำบัดผู้ติดสุราในชุมชน โดยได้ร่วมในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในเวลาต่อมา

- รับรู้เนื่องจากเป็น อสม.

- รับรู้จากสื่อ เช่น ทิว

๒. กิจกรรมที่ดำเนินการ

อำเภอบ้านธิมีกิจกรรมในส่งเสริมการงดดื่มสุรา โดยผู้ใหญ่บ้านทำประชาคมหมู่บ้าน แล้วเริ่มมีมาตรการของหมู่บ้าน คือ การงดเลี้ยงเหล้าในงานศพ” งานไหนเลี้ยงเหล้า กลุ่มแม่บ้านจะไม่ไปช่วยงานศพ มีการทำป้ายแขวนในงานศพอย่างชัดเจนว่าไม่เลี้ยงเหล้าในงานศพ ถ้าเจ้าภาพไม่เลี้ยงเหล้าในงานศพจะมีเงินให้อีกศพละ ๒,๐๐๐ บาท จัดอาหารเลี้ยงแบบประหยัด ทำให้ประหยัดรายจ่ายของเจ้าภาพเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาทต่องาน นอกจากนี้ร้านค้าจะหยุดขายสุราในวันพระ ปัจจุบันนี้ทุกหมู่บ้านในอ.บ้านธิ มีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ประกวดหมู่บ้าน สุขภาพดีวิถีพุทธ

ในระดับอำเภอบ้านธิมีกลุ่มคนงดเหล้าเรียกว่ากลุ่ม “วัดใจคนใจเด็ด” และในเทศบาลตำบล บ้านธิ เรียกว่ากลุ่มนี้ว่า “กลุ่มชนะใจตนเอง”

ช่วงเข้าพรรษา ชุมชนไม่มีกิจกรรมใดๆ เพิ่มจากเดิม แต่มีการดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งเรื่อง งดเหล้าในงานศพ และงดเหล้าเข้าพรรษา โดยถ้าเป็นช่วงเข้าพรรษาจะมีคนมาร่วมกิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ ทำสมาธิในวันพระมากกว่าปกติ มีทั้งเยาวชนและผู้สูงอายุ มีทั้งคนที่ดื่มและคนที่ไม่ดื่ม และคนที่ดื่มก็มาเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น แต่ละหมู่บ้านจะให้ลงชื่อเมื่อมาเข้าร่วมกิจกรรม มีการถวายเทียนเข้าพรรษา ทัศนศึกษา (แอ่ววัด)

๓. พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล

ผู้ที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามี ๒ กลุ่มใหญ่ๆ

๑. กลุ่มผู้ดื่มในปริมาณน้อย มักดื่มเมื่อมีเทศกาล มีงานในหมู่บ้าน เช่น งานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่

๒. กลุ่มผู้ดื่มในปริมาณมาก /ผู้ติด มักดื่มเป็นประจำทุกวัน และดื่มในปริมาณมากจนเมาไม่ได้สติ

การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนจะพบในผู้ดื่มแบบติดและดื่มแบบอันตราย เมื่อหยุดดื่มจะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนทั้งทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ครอบครัว

• **พฤติกรรมการณ์** ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตึมน้อยลงหลังพ้นช่วงเข้าพรรษา และมักจะงดการตึมในช่วงเข้าพรรษาต่อเนื่องในปีต่อไป บางคนเลิกตึมจนถึงปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะคนที่มีโรคประจำตัว

“เทศบาลเอาหนังสือมาให้ลงนามที่บ้าน หยุดตั้งแต่ตอนนั้นมาจนถึงปัจจุบัน นานประมาณ ๑๐ ปีแล้ว...”

“ผู้ใหญ่บ้านได้รับหนังสือแจ้งจากคณะสงฆ์ให้เชิญชวนชาวบ้านให้งดเหล้าถวายในหลวงในช่วงเข้าพรรษา ผมไปทำบุญเข้าพรรษา ลงนามร่วมโครงการ เข้าร่วมโครงการแล้วตึมน้อยลงกว่าเดิม”

• **สุขภาพดี มีเงิน และมีความสุข** ในช่วงงดเหล้าเข้าพรรษา ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่ตั้งใจงดการตึมสุขภาพจะดีขึ้น เนื่องจากไม่ได้ตึมสุรา กินอาหาร นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทำให้มีสุขภาพดีขึ้น ทำงานได้ดีมีความรับผิดชอบ มีรายได้เพิ่มขึ้น และความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น

“ช่วงตึมครอบครัวลำบาก ไม่สงบสุข ทะเลาะกันกับลูกบ้าง กับเมียบ้าง สุขภาพดีขึ้น ช่วงตึมทรุดโทรม ไม่ได้พัก ทำงานไม่ได้ หยุดตึมแล้วทำงานได้ กินได้อะไร ได้พัก”

“ช่วงตึมบางทีไม่ได้ไปทำงานเลย เคยหยุดทำงานติดต่อกันนาน ๗ วัน และยังเสียเงินซื้อเหล้าอย่างต่ำเดือนละประมาณ ๖,๐๐๐ บาท ทะเลาะกับเมีย ต่างคนต่างตึม ช่วงนี้ไม่ตึม ไม่มีปัญหา”

“ปกติตึมเบียร์ ช่วงเข้าพรรษาไม่ตึม จะเอาเงินที่จะต้องจ่ายค่าเบียร์ ไปหยอดออมสิน อยากรู้ว่าถ้าไม่ตึมจะมีเงินเก็บเท่าไร ๓ เดือนนี้จะได้เงินเท่าไร”

๔. แรงจูงใจในการเข้าโครงการ

ผู้ตึมต้องการเข้าโครงการเพราะต้องการงดเหล้า โดยมีแรงจูงใจ คือมีปัญหาสุขภาพ มีบุคคลที่เป็นที่รักที่ทำให้อยากเลิกตึม และไม่ยอมมีปัญหาครอบครัว

มีปัญหาสุขภาพ

“ตึมเล็กน้อยเมื่อมีงานในหมู่บ้าน เทศบาลเอาหนังสือมาให้ลงนามที่บ้าน หยุดตั้งแต่ตอนนั้นมานานประมาณ ๑๐ ปี แล้ว สาเหตุที่หยุดเพราะเป็นโรคเบาหวาน ตอนนั้นตึมน้ำเปล่าก็นั่งอยู่กับเขาได้”

“ปกติตึมเล็กน้อย เมื่อมีงานในหมู่บ้าน หยุดได้ ๒- ๓ ปี แล้วเนื่องจากเป็นโรคหอบหืด เคยตึมแล้ววันต่อมาป่วยหนักต้องเข้า ICU ชาวบ้านบอกว่าเป็นเพราะกินเหล้า”

มีบุคคลอันเป็นที่รักเป็นแรงจูงใจ

“หยุดตึมช่วงเข้าพรรษามา ๓ ปี แต่ออกพรรษาวันแรกก็ตึมทันที และจะตึมหนักมากกว่าเดิม ปีนี้จะลองหยุดให้ยาวขึ้น เพราะลูกยังเล็ก กำลังเรียนหนังสือ มีค่าใช้จ่ายเยอะ”

“ตึมหนัก ตึมได้ทั้งวัน ตึมเหมือนน้ำ...เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามา ๒ ปี หลังจากนั้นก็ได้ตึมอีกเลย เพราะเป็นโรคเบาหวาน และหลานก็โตขึ้น อายุหลาน เมื่อก่อนถ้าเมาปุ๊บ หลานจะเป็นคนพากลับบ้าน

“ช่วงตึมทรุดโทรม ไม่ได้พัก ทำงานไม่ได้ หยุดตึมทำงานได้ กินได้ ได้พัก ๑ เดือนต่อไปนี้จะไม่ตึม หลานจะบ่น”

ไม่ยอมมีปัญหาครอบครัว

“เมื่อก่อนตึมหนัก ตึมได้ทั้งวัน ตึมทั้ง ๒ คน แฟนก็ตึม หมดเงินไปเยอะ ไม่ตึมครอบครัวก็ดีขึ้น ตึมแล้วมักมีปัญหาทะเลาะกัน คนกินเหล้าใจถึง เขาว่าเหล้าฮึดต่อ ต่อยังตึง (เหล้ารดต่อไม้ ต่อไม้ยังเคลื่อนไหว) ขนาดคนเฉยๆ เงียบๆ เรียบร้อยเมื่อตึมก็จะกลายเป็นคนดุ ก้าวร้าว ไม่ตึมครอบครัวก็ดีขึ้น ตอนนีเห็นแฟนตึม ก็ไม่ยอม เพราะไม่ยอมมีปัญหา ไม่อยากทะเลาะกัน”

โครงการงดเหล้าฯ ที่ดำเนินการอย่างเข้มแข็งในชุมชน ช่วยให้ผู้ดื่มที่คิดจะงดเหล้าสามารถปฏิเสธการดื่มได้ง่ายขึ้น โดยที่เพื่อน/ชุมชนเข้าใจและยอมรับ

“ที่จริงแล้วผมเป็นคาทอลิก รู้จักโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเพราะเป็นอสม. คิดว่าเราอยู่ในสังคมเข้าเมืองตาหลิว ก็ต้องหลิวตาตาม กระแสเขาทำกัน เป็นแรงกระตุ้น ให้ปฏิเสธได้ง่าย ผมอ้างเข้าพรรษาเพื่อนก็ไม่เคຍยื่นเคຍขอให้ดื่ม”

“ช่วงเข้าพรรษา เข้าวัดแล้วจิตใจสงบ เพื่อนก็ไม่มาหาที่บ้าน ไม่มาชวนดื่ม เรบอกว่าจะไม่ต้อง มาหาเพื่อนรู้ก็ไม่มา ปกติถ้าไม่ใช่ช่วงเข้าพรรษา แม้จะตั้งใจว่าจะไม่ดื่ม แต่เพื่อนมาหาถึงที่บ้าน รอเรา เราก็ก็ก้าปฏิเสธ เกรงใจ ก็ต้องดื่ม”

๕. การมีส่วนร่วมของครอบครัว

ครอบครัวมีส่วนร่วม ช่วยสนับสนุนให้ผู้ดื่มที่เข้าโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา โดย

๕.๑. ไม่สนับสนุนหรือส่งเสริมให้ดื่ม เช่น ไม่ซื้อให้ดื่ม

“แฟนไม่ดื่ม แต่จะปั่นจักรยานไปซื้อให้ดื่มวันละ ๑ กระป๋อง พอเรบอกว่าจะไม่ดื่ม เขาก็ไม่ซื้อมาให้”

๕.๒. ร่วมหยุดดื่ม

“ปกติผมกับเมียดื่มเล็กน้อยเมื่อมีการมีงาน เข้าโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นปีที่ ๗ แล้วช่วงพรรษาจะไม่ดื่มเลย เมียก็ไม่ดื่ม เป็นเพื่อนกัน”

๕.๓. พุดให้กำลังใจ สนับสนุน

“เมียพุดกับเราดีกว่าตอนดื่ม” “ เมียบอกว่า ดีละ ไม่ดื่ม หยุดได้ก็ดีแล้ว สุขภาพของเธอจะได้ดี”

๖. ปัญหา/อุปสรรค

สิ่งที่ขัดขวางความตั้งใจในการงดเหล้าระหว่างเข้าพรรษา ทำให้ไม่สามารถงดเหล้าได้ครบพรรษา สำหรับคนที่ดื่มเล็กน้อยเป็นครั้งคราวไม่มีปัญหา สามารถหยุดดื่มได้ ไม่มีความอยาก แม้จะมีตัวกระตุ้น เช่น การเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ชิดดื่ม แต่สำหรับคนดื่มแบบติดจะมีความยากลำบากการหยุด และโดยเฉพาะเมื่อมีตัวกระตุ้น เช่น เพื่อนชวนดื่ม ความเครียด รวมทั้งภาวะขาดสุราที่ทำให้ต้องออกไปหาสุราดื่ม

“ ฟักกินเมื่อมีการมีงาน นานๆ ครั้ง ไม่ได้กินเยอะ เลิกเองได้ ไม่กินก็อยู่ได้ เห็นเขากิน เรานั่งเฝ้า นั่งมองได้ แต่ก็ไม่ได้ดื่ม ไม่เป็นไร มันอยู่ที่ใจ”

“ มันอยู่ไหนก็ไม่สบาย ไม่สดชื่น(บ่ม่วน บจิ้น) ถ้าเห็นคนกินต่อหน้าต่อตา ก็อดไม่ได้ อยากรกิน”

“ มันเครียด ไม่สบายอยู่ภายใน (บ่ม่วนอยู่ภายใน) เลยออกไปหาเพื่อนที่เคยกิน”

“หลานชายเข้าโครงการงดเหล้าฯ แต่เพื่อนที่เคยดื่มด้วยกันมาชวน ซ้อมมาให้ดื่มถึงบ้านมันทรมาณ เขาอยากดื่มมาก แต่อดทน เพื่อนก็นั่งดื่มให้เห็น บางคนพยายามชวนและพุดจาเยาะเย้ย ทำท่าย ไม่ดื่มก็ก้า เมียเหรอ ภูเลี้ยงก็ได้ เมื่อก่อนยังกิน ทำไมเดี๋ยวนี้อีกิน และถ้าเผลอดื่ม ๑ แก้ว จะยาวเลย”

๗. ข้อเสนอแนะ

• มีต้นแบบดี มีผู้ติดสุราแล้วงดหรือเลิกได้สำเร็จเป็นแรงจูงใจ โดยเฉพาะผู้ติดสุรา จะเลิกยาก และส่วนใหญ่จะไม่เลิกในทันที จะรู้สึกกลัวทรมานในช่วงถอนพิษ แต่ก็อยากเลิก จึงรอจังหวะ คอยสังเกตให้แน่ใจก่อน เมื่อเห็นว่ามีคนเลิกได้สำเร็จ จึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

“ทุกคนอยากเลิก แต่รอจังหวะ ตอนแรกไม่ได้เข้าร่วม ยังไม่มีใจ แต่คอยดูก่อน เห็นคนที่เข้าแล้วดี ก็เข้าบ้าง”

• เพื่อนชวนเพื่อน เพื่อนที่เป็นนักดื่มด้วยกันมาชวน ชวนในฐานะเพื่อนที่มีประสบการณ์ร่วมกัน มีความเข้าใจกันดีกว่า อสม. “เราหยุดก่อนไหม ไปวัดกัน ไม่ดื่มเราก็คูยกันได้ เราก็อายุเยอะแล้วนะ...”

“ตอนแรกเพื่อนชวนไปสวดมนต์ อยาย แต่พอเพื่อนพูดจาโน้มน้ำหนัก ก็หยุด”

• ให้สมาชิกในครอบครัวช่วย อาจเป็นคนที่ผู้ดื่มเชื่อฟังหรือเป็นคนที่มื่อธิพลทางใจมากที่สุด เช่น ให้ลูก หลาน ชวนบ่อยๆ คนเลิกได้มีหลายแบบ บางคนเลิกเพราะรำคาญ เช่น กำลังดื่ม ญาติมาตามทำให้ไม่อยากรดื่ม

• พระภิกษุ ชวนงงๆ โดยชวนไปบวชระหว่างพรรษา คนที่ดื่มสามารถเลิกได้หลายราย บางคนเลิกได้ตลอดชีวิต

• งดเหล้าเข้าพรรษาควรณรงค์ต่อเนื่องทุกปี มีสื่อทางโทรทัศน์ อสม. วัด ป้ายไว้นิล เสียงตามสาย พาทัศนศึกษาออกสถานที่ โดยเฉพาะเสียงตามสายในหมู่บ้าน ชาวบ้านให้ความสนใจ ส่วนใดของหมู่บ้านไม่ได้ยิน ชาวบ้านจะโวยวายทันที

คนที่ติดหนักมักไม่เข้าวัด ไม่เข้าสังคม ไม่ให้ความร่วมมือใดๆ กับชุมชน จะให้พระภิกษุชวน เพื่อนชวน ก็ไม่ได้ผล นานวันเข้าชุมชนก็เริ่มเบื่อหน่าย ไม่ให้ความสนใจ ไม่มาชวนทำกิจกรรมอีก จนบางครั้งทำให้คนที่ติดและกำลังรอจังหวะจะเลิก ขาดโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมดีๆ ของชุมชน จึงควรมีการรณรงค์ต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้ผู้ดื่มได้เข้าถึงข้อมูลและตัดสินใจเข้าร่วมเมื่อมีความพร้อม

นอกจากนี้ สำหรับผู้ติด บุคลากรสาธารณสุขจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้งดเหล้าๆ มีความมั่นใจในการหยุดเหล้า “ดื่มหนัก ดื่มได้ทั้งวัน ดื่มเหมือนน้ำ หมอหนุ่มมาชวนนักดื่มในหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการ งดเหล้าเข้าพรรษา เข้าร่วมมา ๒ ปี หลังจากนั้นก็ได้ดื่มอีกเลย”

๘. ข้อควรระวัง

ผู้ติดสุรามานานเมื่อหยุดดื่มทันที มักจะมีปัญหาในช่วงถอนพิษสุรา จึงควรให้ข้อมูลในการหยุดอย่างถูกวิธี เพราะจะมีผลต่อการหยุดสุราดังนี้

๑. ผู้ติดสุราที่กำลังจะเลิกจะเกิดความกลัวความเจ็บป่วยทรมานจากภาวะถอนพิษยา ทำให้ไม่กล้าที่จะเข้าร่วมโครงการ ลังเลใจ “ทุกคนอยากเลิก แต่รอจังหวะ ตอนแรกไม่เข้าร่วม ยังไม่มีใจ...”

๒. ชาวบ้านและผู้ดื่มอื่นๆ อาจเข้าใจผิด คิดว่าการหยุดดื่มสุราเป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่างๆ ทำให้ไม่ยอมหยุด “หลานชายดื่มหนัก หยุดทันที แล้วล้มหัวฟาด กลายเป็นประสาธ พุดคนเดียวไม่หลับไม่นอน พุดกับหมากับแมว พาไปรักษาโรงพยาบาลสวนปรุง ๑ เดือน ออกมาก็กลับไปดื่มอีก”

๙. ผลกระทบของการตี๋มสุรา : เข้าพรรษา

* เกิดอุบัติเหตุ เช่น “เมาสุรา ขับรถจักรยานยนต์ชนเสาไฟฟ้า ขาหัก” “เมา ขับรถจักรยานยนต์ล้ม สลบคาที่ รู้ตัวอีกที อยู่โรงพยาบาล แขนถลอก” ช่วงเข้าพรรษาไม่ได้ตี๋ม ไม่เกิดอุบัติเหตุ

* ทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัว ส่วนใหญ่ในชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องนี้ ยกเว้นในรายที่ติดหนัก ไม่ได้ไปบำบัดรักษาและไม่ได้เข้าโครงการงดเหล้าฯ “มีผิวเมื่อยตี๋มทั้งคู่ วันไหนไม่ได้ตี๋มจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง ตีกันทุกวัน ประมาณ ๔ โมงเย็น ซึ่งทั้งคู่ไม่ได้เข้าโครงการงดเหล้าฯ ทุกวันนี้ยังคงตี๋มอยู่ และยังทะเลาะกันอยู่”

* นักตี๋มหน้าใหม่ในหมู่บ้านเท่าที่ทราบไม่มี วัลรุนในหมู่บ้านไม่ตี๋ม จะไปเรียนในเมือง หลังจากมีการรณรงค์ลดลงมาก นักตี๋มหน้าใหม่ไม่มี ในช่วงเทศกาลงานประจำปี มีการทะเลาะตีกันบ้าง แต่เป็นวัลรุนต่างถิ่นเข้ามาตีกัน

ผลการติดตามพฤติกรรมกรรมการตี๋มสุราหลังออกพรรษาทันที

เข้าร่วมโครงการตลอดพรรษา ๓๒๕ คน

- หยุดตลอดพรรษา ๒๕๑ คน ร้อยละ ๗๗.๒๓
- เลี่ยงงดเหล้าในวันพระ ๔๘ คน หยุดได้ ๔๖ คน
- ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ ๑๒ ร้าน ไม่ขายเหล้า ๙ ร้าน ร้อยละ ๗๕

ผู้ตี๋มที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นสมาชิกที่ร่วมถอดบทเรียนทั้งหมด จำนวน ๑๒ คน มาให้ข้อมูลครั้งนี้ จำนวน ๗ คน (แยกไปสัมภาษณ์เชิงลึก ๕ คน) ผลดังนี้

ส่วนใหญ่ (๖ ใน ๗ คน) ตี๋มสุราในช่วงหลังออกพรรษานี้ มีเพียง ๑ คน ที่ไม่ตี๋มเลย เนื่องจาก มีปัญหาสุขภาพจึงตั้งใจจะไม่ตี๋มอีกเลยตลอดชีวิต

๑.สาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้กลับมาตี๋มสุราในช่วงหลังออกพรรษา

๑.๑.อยากลอง อยากรู้ว่า ถ้ากลับมาตี๋มแล้วจะเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นผู้ตี๋มแบบติด โดยที่ระหว่างเข้าพรรษาก็ไม่ได้ตี๋มเลย สามารถงดตี๋มได้ แม้ว่าช่วงแรกๆ จะมีอาการถอนพิษยาบ้าง แต่ก็สามารถหยุดตี๋มได้ตลอดระยะเวลาเข้าพรรษา

“อยากรู้ว่าถ้าตี๋มแล้วมันจะเหมือนเดิมไหม จะเป็นเหมือนเดิมไหม หลังจากที่เราหยุดตี๋มไป ๔ เดือน”

๑.๒.มีความเชื่อว่าตี๋มแล้วทำให้สุขภาพดี ผู้ตี๋มเป็นผู้สูงอายุเป็นโรคความดันโลหิตสูง นอนไม่ค่อยหลับ มีความคิดว่าการตี๋มยาต้องเหล้าเป็นยา ตี๋มทุกเย็นแล้วทำให้หลับได้ดีขึ้น หายปวดเมื่อยตามตัว ในขณะที่เดียวกันก็กินยารักษาอาการความดันโลหิตสูงและกินยาต้องเหล้าด้วยทุกวัน

“กินเป็นยาต้องเหล้าทุกวันๆละ ๑ – ๒ เป๊ก ถ้าไม่ได้กินนอนไม่หลับ ตื่นขึ้นมาก็ปวดเมื่อยเนื้อตัว ยาคุมความดันก็กินทุกวัน กินยาเมื่อเช้า กินเหล้าเมื่อแลง ก็ไม่เห็นมีปัญหาอะไร”

๑.๓.มีงานเลี้ยงฉลอง หลังออกพรรษา ชุมชนมีการจัดงานต่างๆ เช่น เลี้ยงฉลองรับปริญญาบัตรของลูก/หลาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานฉลองวันเกิด รวมทั้งงานเทศกาล ได้แก่ งานลอยกระทง งานทอดกฐิน ทำให้มีการเลี้ยงฉลอง โดยเฉพาะงานรื่นเริง ที่มีคนมารวมกัน

“ผู้ใหญ่บ้านให้เงินมาทำซุ้มเทศกาลลอยกระทงในหมู่บ้าน ซุ้มละ ๑๐๐๐ บาท ทำแล้ว เงินเหลือก็เอามาซื้อเหล้ากินกัน”

“ผมตี๋ม ๕ ครั้ง ฉลองวันเกิดเพื่อน ลูกรับปริญญา และงานขึ้นบ้านใหม่.”

๑.๔.มีคนนำสุรามาให้ ประเพณีเลี้ยงสุราในงานรื่นเริง หรือเฉลิมฉลองเมื่อเสร็จงานยังคงมีอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ตี๋มหลักเลี้ยงตัวกระตุ้นได้ยาก และกลับมาตี๋มอีกครั้ง

“ดื่ม ๒ ครั้ง ครั้งแรกลอยกระทง ทำซุ้ม ชาวบ้านมารวมกัน อดีต สท.หมู่บ้านเอาเหล้ามาแจกให้ทุกซุ้ม”

“ผมเป็นช่างรับเหมาก่อสร้าง ตกเย็นพอทำงานเสร็จ เจ้าของบ้านก็เอาเหล้ามาเลี้ยงพวกเรา”

๒. พฤติกรรมการดื่มในช่วงหลังออกพรรษา ๑ เดือน

๒.๑ การดื่มลดลง เมื่อเทียบกับการดื่มตามปกติ

“เมื่อก่อนดื่มทั้งกลางวันกลางคืน หลายวันติดๆ กันตอนนี้ดื่มเฉพาะช่วงเย็น ดื่มพอให้เจริญอาหาร เมียก็พอใจ เพราะดื่มน้อยกว่าก่อน”

“เดิมดื่มเปียร์ ๓ ขวด ตอนนี้ดื่มนานๆ ครั้งๆ ละขวด”

“ผมเป็นมัคนายก ดื่มเล็กน้อยช่วงเทศกาลงานในหมู่บ้าน ไม่เคยซื้อมาดื่มเอง ขนาดชาวบ้านนำเหล้ามาบูชาครูขึ้นชั้นตั้งชั้นบ้านใหม่ ผมก็ไม่ดื่ม”

“จะดื่มไม่เยอะ เพราะหยุดมานาน กลับมาดื่มครั้งแรกจะปวดหัว เหม็น จะลำบากใจแก้วแรกๆ นานๆ ไปก็กินได้ตามปกติ”

สาเหตุที่ทำให้ลดการดื่ม

*. **ครอบครัว** โดยเฉพาะคนใกล้ชิดซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้เข้าร่วมโครงการรักและมีอิทธิพลทางใจ เช่น คู่ชีวิต ลูก

“ถ้าไปทำงานกับเมีย เมียจะไม่ได้ดื่ม ผมก็จะไม่ได้ดื่ม”

“ลูกชายกำลังเรียนเทคโนโลยี บางครั้งเขามีเรื่องจะมาปรึกษาพ่อเรื่องเรียน ลูกจะรอกินข้าว วันไหนพ่อไม่กลับมากินข้าว ลูกก็จะถามหา ดื่มเยอะลูกก็เครียด บ่น หน้างอ ลูกไม่ชอบให้พ่อกินเหล้า ถ้ากินเขาจะเดินหนี ไม่พูดด้วย แล้วก็ขับรถออกจากบ้าน”

*. **ต้องการเป็นแบบอย่างที่ดี** การได้เป็นอสม. และเข้าร่วมโครงการงดเหล้าทำให้ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี น่าเชื่อถือ

“เสียงเล็กๆ จากใจ บอกว่าเราเข้าโครงการนะ สุขภาพก็จะมีปัญหา ฟรุ้งนี้ต้องทำงาน ต้องขับรถ”

“ป่าเข้าโครงการเพราะเป็นอสม. อยากเป็นแบบอย่างที่ดี แล้วเราก็มีปัญหาสุขภาพด้วย เลยหยุดดื่มดีกว่า”

๒.๒. มีวิธีการลดการดื่ม ผู้เข้าร่วมโครงการพยายามที่จะลดการดื่มของตนเองลง โดยมีวิธีการดื่มต่างๆ

๒.๒.๑ ลดปริมาณการดื่มในแต่ละครั้ง โดยพยายามดื่มในแต่ละครั้งให้น้อย ด้วยวิธีการดังนี้

ไม่นั่งดื่มต่อเนื่องเป็นเวลานานๆ

“แก้วแรกถ้าดื่มกับคนรู้ใจจะหวานเลยละ แก้วที่สองเขาเทให้ อยู่ที่เราจะดื่มหรือไม่ ต้องเตือนตัวเองว่าอย่าเยอะ แกล้งลุกไปเข้าห้องน้ำ ลุกไปเปิดเพลง”

ลดความเข้มข้นของสุราในแต่ละแก้วที่ดื่ม

“ดื่มไป พุดไป เพิ่มน้ำ เพิ่มน้ำแข็ง จะได้ไม่กินเยอะ”

มีทักษะปฏิเสธ

“บอกเขาว่าฟรุ้งนี้จะต้องขับรถ เขาก็ไม่คะยั่นคะยอ”

๒.๒.๒. **ตั้งเป้าหมายและกำหนดวันหยุดดื่มเฉพาะของตนเอง** แม้ว่าจะพ้นช่วงงดเหล้าเข้าพรรษาแล้ว ยังมีสมาชิก ๒ คน ที่กำหนดงดเหล้าในวันพิเศษของตนเอง เช่น

“ผมเป็นคริสเตียน จะงดวันพระของผม คือวันอาทิตย์”

“ผมคิดว่าปีนี้จะหยุดตี๋มวันพระ และก่อนวันพระ ๑ วัน หลังวันพระอีก ๑ วัน รวมเป็น ๓ วัน และปีหน้าก็จะเพิ่มเป็น ๕ วัน”.

๒.๒.๓. ยืดเวลาการกลับไปตี๋ม ไม่ตี๋มทันทีหลังออกพรรษา แต่ยืดระยะเวลา ออกไปอีก
“ผมไม่ตี๋มและงดต่อไปจนกว่าจะพ้นช่วงพิธีสงเสด็จสู่สวรรคาลัย ร.๙ หลังวันที่ ๒๖ ตุลาคม จึงจะตี๋ม”

๓. สิ่งที่ตั้งใจจะทำหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจจะมีกิจกรรมที่ดีต่อเนื่องหลังจากออกพรรษาแล้ว คือ

๓.๑. กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ ทำสมาธิ โดยในช่วงเข้าพรรษาชาวบ้านจะมีกิจกรรม สวดมนต์ ไหว้พระ ทำสมาธิ ใช้เวลาครั้งละประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง ซึ่งปกติจะทำเฉพาะในช่วงเข้าพรรษา แต่ในปีนี่ยังมีการทำกิจกรรมดังกล่าวในช่วงวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งปีก่อนๆ ไม่มี

๓.๒. ชวนคนใกล้ชิดมาเข้าโครงการ เช่น คนในครอบครัว ญาติพี่น้อง

“ผมไปพูดชวนน้องชายมาเข้าโครงการ ปีนี้มีคนเข้าเยอะขึ้น และคนที่เข้าโครงการแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะเข้าในปีต่อไป”

“ชวนลูกเขยเข้าโครงการ เขาก็งดเหล้าจนครบ ๓ เดือน ตอนนี้ออกพรรษาแล้ว กลับไปตี๋มต่อ”

๔. ข้อเสนอแนะ

๔.๑. ควรมีโครงการงดเหล้าฯ ต่อไป เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักตี๋มได้เข้าร่วมโครงการ

“รณรงค์ผ่านทุกปี แล้วเขาจะเข้าร่วมโครงการฯ สักวันที่เขาพร้อม ตัวอย่างพ่อทองดี เมื่อก่อนเป็นมือวางอันดับ ๑ เดี่ยวนี้เลิกแล้ว”.

๔.๒. ควรมีการขยายผลโครงการงดเหล้าฯ โดยเริ่มจากกลุ่มอสม. ก่อน โดยเฉพาะ อสม. ที่ตี๋มและยังไม่ได้เข้าโครงการ เพราะ อสม. ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และมีโอกาสเข้าถึงโครงการได้ดีกว่า อสม. หลายคนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการหยุดตี๋มได้เพราะอยากเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มนี้ ๗ ใน ๑๐ คนก็เป็นอสม./แกนนำชุมชน

“ผมเข้าโครงการ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เข้าโครงการเพราะอยากให้เป็นอย่างที่ดี ให้หมู่บ้าน”

๔.๓. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการงดเหล้าต่อเนื่องหลังจากออกพรรษาด้วย ในชุมชนเคยมี

กิจกรรมธนาคารความดี ให้ชาวบ้าน หมู่๗-๘ ลงชื่อทำความดีถวายในหลวง ถ้าใครทำความดีจะมีคะแนนให้เจ้าอาวาสวัดกุปาลานในตอนนั้น กำหนดคะแนนให้แต่ละกิจกรรมที่ทำ โดยการไม่ตี๋มสุราก็เป็นกิจกรรมความดีอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีคะแนนให้ แล้วนำคะแนนที่สะสมมาแลกรางวัลที่พระเจ้าอาวาสเป็นคนจัดเตรียมไว้ให้ มีชาวบ้านเข้าร่วมจำนวนมาก แต่หลังจากเจ้าอาวาสย้ายไปแล้วก็ไม่ได้ทำกิจกรรมต่อเนื่อง หยุดได้ประมาณ ๔ ปีแล้ว และชุมชนยังต้องการให้มีต่อเนื่องต่อไป

๕. สิ่งที่ได้เรียนรู้

***ผู้นำ/แกนนำ เป็นบุคคลสำคัญ** เป็นทั้งผู้สนับสนุนให้เลิก และส่งเสริมให้ตี๋มต่อ เช่น อดีต สท. นำสุรามาเลี้ยง เจ้าอาวาสทำกิจกรรมรณรงค์ให้ชุมชนเลิกเหล้า

***การเตรียมความพร้อมหลังออกพรรษา** ช่วงเดือนแรกๆ หลังออกพรรษา ร่างกายจิตใจกำลังปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง หลังออกพรรษาดั้วกระตุ้นให้อยากตี๋มจะมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็งานเทศกาลต่างๆ จึงควรวางแผนการตี๋มหลังออกพรรษา ถ้าไม่เตรียมความพร้อมก็หวนกลับไปตี๋มเหมือนเช่นเดิม แม้ว่าจะมี

ความรู้สึกผิดอยู่ในใจในระยะแรก แก้วแรกที่ดื่มหลังออกพรรษาอาจทำให้รู้สึกลำบากใจที่จะดื่ม เพราะรู้สึกเหินห่าง ดื่มแล้วปวดศีรษะ และต่อไปร่างกายและจิตใจจะเคยชินต่อการดื่มเช่นเดิม อย่างผู้เข้าร่วมโครงการบอกว่า “เมื่อเข้ากินแหنگ เมื่อแลงกินไหน” คือ แก้วแรกที่ดื่ม รู้สึกผิด แต่เมื่อดื่มต่อไป ก็จะไม่อยากดื่มอีก อย่างที่ผู้เข้าร่วมว่า “ดื่มเหล้าไม่รู้ผิด”

*** ลดหรือเริ่ม** ในกรณีที่เป้าหมายของโครงการคือการงดเหล้า(เฉพาะช่วงเข้าพรรษา) หรือพักดื่บชั่วคราว คือ ระยะเวลา ๓ เดือน สำหรับผู้เข้าร่วมที่ไม่ได้ดื่มเลย ถือเป็นความสำเร็จของโครงการ แต่ยังไม่สามารถคาดหวังว่าพฤติกรรมงดดื่มสุราหลังเข้าโครงการฯ แล้ว จะดีขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมการหวนกลับมาดื่มหลังออกพรรษา ๑ เดือนดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าการดื่มจะลดลงในช่วง ๑ เดือนแรกหลังออกพรรษา อาจเป็นผลสำเร็จของโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในช่วง ๓ เดือนนั้น หรืออาจเป็นการจะเป็นจุดเริ่มต้นของการกลับมาดื่มตามปกติอีกครั้ง การติดตามระยะยาว เช่น ๖ เดือน หรือ ๑๒ เดือนหลังจากนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากจะช่วยยืนยันผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

*** บุคคลอันเป็นที่เคารพรักเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ** เช่น การงดสุราต่อเนื่องหลังออกพรรษาจนถึงช่วงสงกรานต์ ร.๙ สูสุวรรณคาลัย และธนาคารความดี ทำความดีเพื่อในหลวง

สรุปกิจกรรมที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์

๑. กิจกรรมการประชุมคณะกรรมการครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ที่อาคารบาสิมหาจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัยเชียงใหม่ วัดสวนดอก เพื่อชี้แจงที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมการดำเนินงานและ บทบาทหน้าที่ของทีมงานแต่ละท่าน วางแผนการถอดบทเรียนร่วมกับพื้นที่ที่จะดำเนินงานถอดบทเรียน

๒. กิจกรรมการถอดบทเรียน ตามแผนที่กำหนดไว้โดยมีการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นตอนเตรียมการถอดบทเรียน

๑.๑ สร้างทีมงานถอดบทเรียน ประกอบด้วย นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.จอมทอง นางภรภัทร สิมะวงศ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ รพ.สวนปรง นางอุบล ก่องแก้ว พยาบาล วิชาชีพชำนาญการ รพ.ลำพูน นางปนัดดา ธีระเชื้อ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.สันทราย นางนันทน์ภัส ธนากุลภักดิ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.จอมทอง และนายธวัชชัย จันจุฬา นักวิชาการอิสระ นายมนตรี เกษมสุข นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ นางสาวอรทัย เจียมคำรัส นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑

๑.๒ สร้างความเข้าใจ ทีมงานในวิธีการถอดบทเรียนโดยการสัมภาษณ์ คณะทำงานโครงการ ดเกล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ ผู้นำชุมชน/แกนนำชุมชน/ตัวแทนประชาชน ผู้ดื่มสุรา ครอบครัวผู้ดื่มสุรา ที่สุ่ม เลือกมาได้ในแต่ละเพศและวัย ใช้เรื่องเล่าตามประเด็นทำข้อที่ต้องการเป็นเครื่องมือ ในการถามและการสรุป

๑.๓ วิเคราะห์โครงการ

๑.๔ กำหนดตัวบุคคล บทบาทหน้าที่ทีมงาน ได้แก่ หัวหน้าทีม ผู้อำนวยการกระบวนการ ผู้จัดบันทึก และผู้ประสานงาน

๑.๕ เตรียมสื่ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องวิดีโอ ความต้องการเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

๑.๖ กำหนดประเด็นคำถามในการถอดบทเรียน

๑.๖.๑ ความเป็นมา (บริบท สภาพทั่วไป ปัญหา จำนวนผู้ดื่มสุรา ความต้องการหรือ ความคาดหวังต่อโครงการ)

๑.๖.๒ การพัฒนาดำเนินการอย่างไร เชื่อมโยงกับความคาดหวังของครอบครัว ชุมชน อย่างไร

๑.๖.๓ กิจกรรมการรณรงค์เลิกเหล้าเข้าพรรษาระดับชุมชนเป็นอย่างไร ทั้งภาครัฐและ เอกชน วิธีปฏิบัติ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑.๖.๔ การรณรงค์เลิกเหล้าเข้าพรรษา ระดับบุคคลเป็นอย่างไร มีพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงอย่างไร

๑.๖.๕ ผลการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (โครงการคนใจเพชร โครงการพัก ตับ) จำนวนกี่คน ปฏิญาณกี่คน เลิกได้กี่คน ตั้งใจหยุดดื่มกี่คน หยุดได้เพราะอะไร หยุดไม่ได้กี่คน เพราะอะไร หลังออกพรรษา เลิกได้กี่คน อะไรที่ทำให้กลับไปดื่มซ้ำ และอะไรที่ทำให้หยุดได้สำเร็จ

๑.๖.๖ ปัจจัยความสำเร็จ ของการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา แรงจูงใจของ คนที่งดเหล้าเข้าพรรษาได้ เป็นอย่างไร

๑.๖.๗ บทเรียนที่ได้รับ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ หรือข้อควรระวัง หรือข้อควรพัฒนาในการนำโครงการนี้หรือผลการถอดบทเรียนไปประยุกต์ใช้

๑.๗ เลือกเทคนิคการถอดบทเรียน ๒ รูปแบบ คือ ครั้งที่ ๑ ใช้เทคนิคการทบทวนระหว่างปฏิบัติการ(After Action Review technique) ครั้งที่ ๒ ใช้เทคนิคการทบทวนหลังปฏิบัติ (Retrospective technique) นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการเรียนรู้จากตัวอย่างที่ดี (Best practice) โดยการสัมภาษณ์รายบุคคล

๒. ขั้นตอนการถอดบทเรียน

๒.๑. การถอดบทเรียน

-นัดหมาย เวลา สถานที่ ในการถอดบทเรียน

-ทีมงานแนะนำตัว และอธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนการจัดเวทีการถอดบทเรียน

สร้างความคุ้นเคย

-ผู้ร่วมถอดบทเรียน แนะนำตัว มีการกำหนดกติกาในการถอดบทเรียน

-เข้าสู่ประเด็นสำคัญโดยใช้แผนที่ความคิด MIND MAP

๒.๒. การบันทึกบทเรียน

-เตรียมการบันทึกบทเรียน

-ผู้จัดบันทึก จับประเด็น และบันทึกบทเรียนในลักษณะเรื่องเล่า

-สรุปผลการถอดบทเรียน โดยทีมงานและนำข้อมูลที่ได้จากชุมชน มาทบทวนความ

ถูกต้อง สมบูรณ์

กิจกรรมการถอดบทเรียนได้ทำไปจำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑.วันที่ ๑๖-๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ ตำบลบ้านธิ

กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลตำบลบ้านธิ จำนวน ๑๒ คน กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไปตำบลบ้านธิ จำนวน ๒๔ คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลบ้านธิ จำนวน ๒๔ คน

ครั้งที่ ๑.วันที่ ๒๓-๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ตำบลร่องเคาะ

กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะจำนวน ๑๒ คน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ จำนวน ๒๔ คน และกลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไปตำบลร่องเคาะ จำนวน ๒๔ คน

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๘-๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ ตำบลบ้านธิ

กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลตำบลบ้านธิ จำนวน ๑๒ คน กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไปตำบลบ้านธิ จำนวน ๒๔ คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลบ้านธิ จำนวน ๒๔ คน

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๓-๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ ตำบลร่องเคาะ

กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะจำนวน ๑๒ คน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ จำนวน ๒๔ คน และกลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไปตำบลร่องเคาะ จำนวน ๒๔ คน

๓. กิจกรรมการประชุมทีมงานครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้ทีมงานนำข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดของตำบลบ้านธิมานำเสนอและมีการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มที่ถอดบทเรียนได้ข้อมูลที่ค่อนข้างจะตรงกันกันและมีการวิเคราะห์ส่วนขาดของข้อมูลที่ต้องไปสัมภาษณ์บุคคลเพิ่มเติมในชุมชน และการประสานขอข้อมูลกับแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น

๔. กิจกรรมการประชุมทีมงานครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้ทีมงานนำข้อมูลที่ได้มาที่ได้จากการถอดบทเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดของตำบลร่องเคาะมานำเสนอและมีการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มที่ถอดบทเรียนได้ข้อมูลที่ค่อนข้างจะตรงกันและข้อมูลค่อนข้างจะครบถ้วน และมีการวิเคราะห์ส่วนขาดของข้อมูลที่ต้องไปสัมภาษณ์บุคคลเพิ่มเติมในชุมชนในกลุ่มผู้ดื่มที่เข้าโครงการ และมีการประสานขอข้อมูลกับแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๕ และ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ตำบลร่องเคาะ/ตำบลบ้านธิ

กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ/ตำบลบ้านธิ แห่งละจำนวน ๒๔ คน เป็นการติดตามข้อมูลหลังออกพรรษา ๑ เดือน

๕. กิจกรรมการจัดเวทีประชุมคืนข้อมูลการถอดบทเรียนให้กับชุมชน ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เพื่อให้ทีมงานนำข้อมูลที่ได้มาที่ได้จากการถอดบทเรียนคืนข้อมูลให้กับชุมชนของตำบลร่องเคาะและตำบลบ้านธิ เพื่อตรวจสอบและยืนยันข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการถอดบทเรียนมาวิพากษ์ข้อมูลการถอดบทเรียนและรูปเล่มรายงาน

๖. กิจกรรมการประชุมทีมงานครั้งที่ ๔ ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้ทีมงานนำข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดของตำบลบ้านธิ/ตำบลร่องเคาะมานำเสนอและมีการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มที่ถอดบทเรียนได้ข้อมูลที่ค่อนข้างจะตรงกันกันและมีการวิเคราะห์ส่วนขาดของข้อมูลที่ต้องไปสัมภาษณ์บุคคลเพิ่มเติมในชุมชน และการประสานขอข้อมูลกับแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำรูปเล่มรายงานการถอดบทเรียนฉบับสมบูรณ์

๗. สรุปผลการดำเนินงานโครงการถอดบทเรียน / รายงานการเงิน

ตารางการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนด

ชื่อ/ประเภทกิจกรรม (๑)	วัน เดือน ปี ที่กำหนด จัดกิจกรรมตามแผน (๒)	วัน เดือน ปี ที่จัดกิจกรรมจริง (๓)
๑.กิจกรรมการประชุมของ คณะทำงานและทีมงานผู้ช่วย ดำเนินงานในพื้นที่ในการถอด บทเรียน จำนวน ๔ ครั้ง จำนวน ๑๐ คน	เดือน กันยายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐	ประชุมครั้งที่ ๑ วันที่ ๒ ก.ย. ๖๐ (๑๐ คน) ประชุมครั้งที่ ๒ วันที่ ๗ ต.ค. ๖๐ (๑๑ คน) ประชุมครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๔ ต.ค. ๖๐ (๑๐ คน) ประชุมครั้งที่ ๔ วันที่ ๙ ธ.ค. ๖๐ (๑๐ คน)
๒.กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่ม คณะทำงานโครงการเล็กเหล่า เข้าพรรษาตำบลร่องเคาะและตำบล บ้านธิ จำนวน ๒๔ คน จำนวน ๒ ครั้ง	เดือน กันยายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐	๑. ตำบลบ้านธิ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๖ ก.ย.๖๐ (๒๒ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๘ ต.ค.๖๐ (๑๘ คน) ๒. ตำบลร่องเคาะ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๓ ก.ย.๖๐ (๒๑ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ ต.ค.๖๐ (๒๑ คน)
๓.กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่ม ผู้เข้าร่วมโครงการเล็กเหล่า เข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ และตำบล บ้านธิ จำนวน ๔๘ คน จำนวน ๓ ครั้ง	เดือน กันยายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐	๑. ตำบลบ้านธิ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๗ ก.ย.๖๐ (๓๓ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ ต.ค.๖๐ (๓๑ คน) ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๑ พ.ย.๖๐ (๒๙ คน) ๒. ตำบลร่องเคาะ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๕ ก.ย.๖๐ (๒๖ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๕ ต.ค.๖๐ (๔๕ คน) ครั้งที่ ๓ วันที่ ๕ พ.ย. ๖๐ (๓๔ คน)
๔.กิจกรรมการถอดบทเรียน ครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชน ทั่วไปตำบลร่องเคาะ และตำบล บ้านธิ จำนวน ๔๘ คน จำนวน ๒ ครั้ง	เดือน กันยายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐	๑. ตำบลบ้านธิ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๘ ก.ย.๖๐ (๓๔ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ ต.ค.๖๐ (๓๕ คน) ๒. ตำบลร่องเคาะ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๔ ก.ย.๖๐ (๓๔ คน) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ ต.ค.๖๐ (๓๒ คน)
๕. กิจกรรมการสำรวจพฤติกรรม การดื่มสุราและการรับรู้สื่อและความ คิดเห็นต่อการรณรงค์งดเหล้า เข้าพรรษา	เดือน ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึง เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐ ก.ย. ๖๐ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ พ.ย. ๖๐
๖.กิจกรรมจัดเวทีประชุมคืนข้อมูล การถอดบทเรียนให้กับชุมชน	เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน มกราคม ๒๕๖๑	๒๕ พ.ย.. ๒๕๖๐ (๔๕ คน)

ชื่อ/ประเภทกิจกรรม (๑)	วัน เดือน ปี ที่กำหนด จัดกิจกรรมตามแผน (๒)	วัน เดือน ปี ที่จัดกิจกรรมจริง (๓)
๗.กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน การจัดทำรูปเล่ม	เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึง เดือน มกราคม ๒๕๖๑	ต.ค.๖๐ ถึง พ.ย. ๖๐
๘.กิจกรรมสรุปผลการดำเนินงาน คณะทำงานถอดบทเรียนการ ดำเนินงาน	เดือน ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึง เดือน มกราคม ๒๕๖๑	ธ.ค.๖๐

ผลงานตามตัวชี้วัดผลสำเร็จ

ชื่อ/ประเภทกิจกรรมตาม	ผลงานตามตัวชี้วัด ปริมาณ/คุณภาพ			
	ชื่อ/ชนิดผลงาน ตามตัวชี้วัด	ปริมาณ ที่กำหนดไว้	ปริมาณ ที่เกิดขึ้นจริง	ปริมาณผลงาน สะสมของ กิจกรรมนี้
๑.กิจกรรมการประชุมของ คณะทำงานและทีมงานผู้ช่วย ดำเนินงานในพื้นที่ในการถอด บทเรียน จำนวน ๔ ครั้ง จำนวน ๑๐ คน	จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุม	๑. ๑๐ คน ๒. ๑๐ คน ๓. ๑๐ คน ๔. ๑๐ คน	๑. ๑๐ คน ๒. ๑๑ คน ๓. ๑๐ คน ๔. ๑๐ คน	๑. ๑๐ คน ๒. ๑๑ คน ๓. ๑๐ คน ๔. ๑๐ คน
๒.กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่ม คณะทำงานโครงการงดเหล้า เข้าพรรษาตำบลร่องเคาะและ ตำบลบ้านธิ จำนวน ๒๔ คน จำนวน ๒ ครั้ง	จำนวนครั้ง/คน คณะทำงาน โครงการงดเหล้า เข้าพรรษา	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ถอดบทเรียน ๒๔ คน - คณะทำงาน ๑๐ คน จำนวน ๒ ครั้ง	ครั้งที่ ๑ ๔๓ คน ครั้งที่ ๒ ๓๙ คน	ครั้งที่ ๑ ๔๓ คน ครั้งที่ ๒ ๓๙ คน
๓.กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่ม ผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้า เข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ และ ตำบลบ้านธิ จำนวน ๔๘ คน จำนวน ๓ ครั้ง	จำนวนครั้ง/คน ผู้เข้าร่วมโครงการ งดเหล้า เข้าพรรษา	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ถอดบทเรียน ๔๘ คน - คณะทำงาน ๑๐ คน จำนวน ๓ ครั้ง	ครั้งที่ ๑ ๕๙ คน ครั้งที่ ๒ ๗๖ คน ครั้งที่ ๓ ๖๓ คน	ครั้งที่ ๑ ๕๙ คน ครั้งที่ ๒ ๗๖ คน ครั้งที่ ๓ ๖๓ คน

ชื่อ/ประเภทกิจกรรมตาม	ผลงานตามตัวชี้วัด ปริมาณ/คุณภาพ			
	ชื่อ/ชนิดผลงานตามตัวชี้วัด	ปริมาณที่กำหนดไว้	ปริมาณที่เกิดขึ้นจริง	ปริมาณผลงานสะสมของกิจกรรมนี้
๔.กิจกรรมการถอดบทเรียน ครอบครัว/แกนนำชุมชน/ ประชาชนทั่วไปตำบลร่องเคาะ และตำบลบ้านธิ จำนวน ๔๘ คน จำนวน ๒ ครั้ง	จำนวนครั้ง/คน ครอบครัว/ แกนนำชุมชน/ ประชาชนทั่วไป จำนวน ๒ ครั้ง	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ถอดบทเรียน ๔๘ คน - คณะทำงาน ๑๐ คน จำนวน ๒ ครั้ง	ครั้งที่ ๑ ๖๘ คน ครั้งที่ ๒ ๖๗ คน	ครั้งที่ ๑ ๖๘ คน ครั้งที่ ๒ ๖๗ คน
๕. กิจกรรมการสำรวจพฤติกรรม การดื่มสุราและการรับรู้สื่อและ ความคิดเห็นต่อการรณรงค์งด เหล้าเข้าพรรษา	จำนวนแบบ สอบถาม	๒๐๐ ชุด ๒ ครั้ง	ครั้งที่ ๑ ๓๗๑ ชุด ครั้งที่ ๒ ๓๕๓ ชุด	ครั้งที่ ๑ ๓๗๑ ชุด ครั้งที่ ๒ ๓๕๓ ชุด
๖.กิจกรรมจัดเวทีประชุมคืน ข้อมูลการถอดบทเรียนให้กับ ชุมชน	จำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรม	๔๐ คน	๔๕ คน	๔๕ คน
๗.กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน การจัดทำ รูปเล่ม	ชุดความรู้ การ ถอดบทเรียน ๒ ชุด	ชุดความรู้ฉบับ สมบูรณ์ จำนวน ๒ ชุด พร้อม Digital Files	ชุดความรู้ฉบับ สมบูรณ์ จำนวน ๒ ชุด พร้อม Digital Files	ชุดความรู้ฉบับ สมบูรณ์ จำนวน ๒ ชุด พร้อม Digital Files
๘.กิจกรรมสรุปผลการดำเนินงาน คณะทำงานถอดบทเรียนการ ดำเนินงาน	รูปเล่มสรุปผล การดำเนินงาน ๒ ชุด	รูปเล่มสรุปผลการ ดำเนินงาน ๒ ชุด	รูปเล่มสรุปผล การดำเนินงาน ๒ ชุด	รูปเล่มสรุปผล การดำเนินงาน ๒ ชุด

กิจกรรมการดำเนินงาน

การประชุมของคณะทำงานและทีมงานผู้ช่วยดำเนินงานในพื้นที่ในการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ. ห้องประชุม โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มจร.เชียงใหม่

คุณนพวรรณ อุปคำ หัวหน้าโครงการ ทักทายผู้เข้าร่วมการประชุมพร้อมทั้งแนะนำทีมงานทุกคน ที่เข้าร่วมโครงการและชี้แจงที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการถอดบทเรียนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณผ่าน ศูนย์วิจัยสุรา(ศวส.)ดังนี้

-วัตถุประสงค์ -เพื่อถอดบทเรียนพื้นที่ที่ได้ดำเนินกิจกรรมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ จ.ลำปาง และตำบลบ้านธิ จ.ลำพูน

-กลุ่มเป้าหมาย มีสอบถามข้อมูลการดำเนินงานไว้หลายแห่ง เช่น อำเภอหางดง อำเภอแม่ริม ตำบลร่องเคาะ จังหวัดลำปาง และตำบลบ้านธิ จากการสอบถามข้อมูลจากพื้นที่และศึกษาข้อมูลพบว่า อำเภอหางดงการดำเนินกิจกรรมเป็นการนำกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่กระบวนการบำบัดในโรงพยาบาล ส่วนอำเภอแม่ริม การดำเนินงานอยู่ในหมู่บ้านพื้นที่สูง เป็นกลุ่มชนเผ่า ซึ่งมีความแตกต่างและหลากหลายมากเกินไป จึงได้พื้นที่ ในการถอดบทเรียน ได้แก่

- ตำบลร่องเคาะ เนื่องจากมีการดำเนินกิจกรรมโครงการงดเหล้าพรชามาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๒ ชุมชนและภาคส่วนต่างๆมีส่วนร่วมในการดำเนินการชัดเจน และเคยมีการถอดบทเรียนเชิงกระบวนการมาแล้ว

- ตำบลบ้านธิ เนื่องจาก มีการดำเนินกิจกรรมกับผู้ดื่มสุราในชุมชน โดยการใช้กระบวนการกลุ่มในผู้ดื่มสุรา เป็นจุดเริ่มต้น และต่อยอดด้วยการดำเนินของชุมชน การเดินทางไปพบกลุ่มเป้าหมายสะดวก

วาระที่ ๒ วางแผนการดำเนินงานโครงการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาร่วมกับคณะทำงาน

-ในการถอดบทเรียนครั้งนี้ นักวิจัยของศวส. ขอเก็บข้อมูลความชุกในพื้นที่ ตำบลบ้านธิ และตำบลร่องเคาะ แห่งละ ๑๐๐ คน โดยเก็บในขณะที่เข้าพรรษา และ ๑ เดือนหลังออกพรรษา แบบฟอร์มในการเก็บ ใช้แบบฟอร์มของ สสส.

-การจัดการความรู้ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓ กลุ่ม

๑.กลุ่มคณะทำงาน ตำบลร่องเคาะและตำบลบ้านธิ ให้พื้นที่เป็นผู้สุ่มตัวอย่างให้โดยผู้ให้สัมภาษณ์ ต้องมาจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น อสม/จนท.สธ./องค์กรส่วนท้องถิ่น รวมถึงเครือข่าย พระสงฆ์ จำนวน ๑๒ คนต่อตำบล ถอด ๒ ครั้ง ครั้งแรก เน้นกระบวนการก่อนเข้าพรรษา ครั้งที่ ๒ หลังเข้าพรรษา

กรณีผู้ให้สัมภาษณ์ครั้งแรก ไม่สามารถมาในครั้งที่ ๒ อนุโลมให้เปลี่ยนคนได้ (ควรรหาคนที่สามารถมาให้ข้อมูลได้ทั้งสองครั้ง)

๒.กลุ่มผู้ดื่ม จำนวน ๒๔ คน/ตำบล ถอด ๓ ครั้ง (พฤติกรรมการณ์ก่อนเข้าพรรษา/หลังออกพรรษา ทันที/๑ เดือนหลังออกพรรษา) ผู้ให้สัมภาษณ์ควรเป็นคนเดียวกัน

คุณมนตรีให้ข้อสังเกตเรื่องช่วงอายุของผู้ดื่มที่จะรับการสัมภาษณ์ คุณนพวรรณรับไปสอบถามที่วิจัย ศวส.

๓.กลุ่มครอบครัว/แกนนำ/ปชช.ทั่วไป เน้นการรับรู้กิจกรรมการดำเนินงาน จำนวน ๒๔ คน/ตำบล ถอด ๒ ครั้ง (ก่อนเข้าพรรษาและหลังออกพรรษา)

-การเก็บข้อมูล

๑. สัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล
๒. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
๓. การสนทนากลุ่ม
๔. ใช้แบบสอบถาม

-การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ content analysis

-ข้อเสนอแนะจากทีมงาน

-คุณมนตรีให้ข้อสังเกตเรื่องช่วงอายุของผู้ตีพิมพ์ที่รับการสัมภาษณ์ คุณนพวรรณรับไปสอบถามที่มวิจัย ศสว.

-การถอดคณะทำงาน ควรสอบถามถึงการรับรู้ทุกกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน ผู้เข้าร่วมต้องมีการรับรู้

-ประชาชน เน้นการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและกระบวนการที่มีการดำเนินการของโครงการ

- ประเด็นคำถาม กลุ่มคณะทำงานมีการรับรู้กิจกรรมว่ามีอะไรบ้าง? ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประชาชน มีการรับรู้หรือไม่ อย่างไร? และผู้ตีพิมพ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งกลุ่มผู้ตีพิมพ์อาจจะแบ่งเป็น กลุ่มที่เล็กตีพิมพ์ และกลุ่มที่ยังมีการตีพิมพ์อยู่

ประเด็นคำถาม

๑. การรับรู้โครงการ ทั้ง ๓ กลุ่ม

๒. ความคาดหวังจากโครงการอย่างไร

- ต่อบุคคล
- ต่อครอบครัว
- ต่อชุมชน

๓. การรับรู้ Intervention

- ผู้ตีพิมพ์ กิจกรรมในชุมชนมีอะไรบ้าง
- คณะกรรมการถามเรื่องกระบวนการ
- แกนนำ/ผู้ตีพิมพ์ ถามการรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการอย่างไร

๔. การเปลี่ยนแปลง

- คณะทำงาน มีกิจกรรมอะไรบ้างในระดับบุคคล
- แกนนำ การรณรงค์ในระดับบุคคลเป็นอย่างไร
- ผู้ตีพิมพ์ทำอะไรบ้าง/มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างสัมภาษณ์รายบุคคล ภาระใน Intervention ที่เป็นปัจจัยทำให้เลิก/หยุดตีพิมพ์

๕. ผลการดำเนินโครงการดเกล้าเข้าพรรษาตัวอย่างโครงการที่ดำเนินงาน/จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ/ปฏิญาณตนกี่คน/เลิกได้กี่คน/ตั้งใจหยุดตีพิมพ์กี่คน/เลิกไม่ได้กี่คน/เพราะอะไร/หลัง ๑ เดือน อะไรทำให้กลับไปตีพิมพ์/ปัจจัยที่ทำให้หยุดได้สำเร็จ

๖. ปัจจัยสำเร็จ -ภาพรวมของคณะทำงาน

- ผู้ตีพิมพ์ การดำเนินงานมีส่วนร่วมของครอบครัว/ชุมชนหรือไม่
- รูปแบบ เทคนิคที่เข้าส่งเสริมการดำเนินงาน

๗. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินงาน และบทเรียนที่ได้รับ/ข้อเสนอแนะในกลุ่มที่เล็กและไม่เล็ก

๘. ข้อควรระวังในทุกกลุ่ม

เทคนิคการถอด

- ทบทวนการทำงาน
- สัมภาษณ์รายบุคคล
- สัมภาษณ์กลุ่ม
- Mind Map
- การบันทึกข้อมูล - ผู้ช่วยบันทึกข้อมูล
- บันทึกเทป
- กิจกรรมเวทีคืนข้อมูลแก่ชุมชนเชิญผู้วิพากษ์มาร่วม
- แบ่งทีมงานดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียน (ตามตารางแผนการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียนฯ)

สรุปแผนการดำเนินงานโครงการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาร่วมกับคณะทำงานวางแผนการดำเนินงานถอดบทเรียน ๓ ครั้ง (ตามตารางที่แนบ)

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มคณะทำงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาทำบลตำบลบ้านธิ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลบ้านธิ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลบ้านธิ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกตเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม รพสต.ร่องเคาะ**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม รพสต.ร่องเคาะ**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลร่องเคาะ

- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร

- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ

- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม รพสต.ร่องเคาะ ตำบลร่องเคาะ

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียน ๑ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ

- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร

- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ

- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม อบต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลร่องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ซึ่งแจงด่วนประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐- ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม อบต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มคณะทำงานโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม อบต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มครอบครัว/ แกนนำชุมชน/ประชาชน
ทั่วไป ตำบลร่องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการ
สัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/
อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

การประชุมของคณะทำงานและทีมงานผู้ช่วยดำเนินงานในพื้นที่ในการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒
วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมงานสุขภาพจิต รพ.บ้านธิ

นำเสนอผลการถอดบทเรียนของคณะทำงาน

ทีมงานถอดบทเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจจากการถอดบทเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ ดังนี้

๑. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มคณะทำงานฯ

- ชื่อโครงการมีความซ้ำซ้อนกันกับกิจกรรมที่ดำเนินการเดิมอยู่แล้ว ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแยกไม่ออก ทำให้มองเห็นความชัดเจนของโครงการจดเหล่าเข้าพรรษายาก

- ในกลุ่มที่เข้ารับการถอดบทเรียนมาจากหลายหมู่บ้าน มีทั้งหมู่บ้านที่ได้ทำกิจกรรมและไม่ทำ แต่ปีนี้ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นกว่าทุกปี

- กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ ไม่มีกิจกรรมที่เริ่มใหม่ เป็นกิจกรรมที่ต่อยอดมาจากกิจกรรมที่ทำอยู่แล้วในพื้นที่ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามโครงการมีเพียงการประชาสัมพันธ์ และการรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมจดเหล่าเข้าพรรษา

- กลุ่มคณะทำงานที่เป็นแม่บ้านมีการขับเคลื่อนในกลุ่มของตนเอง เช่น งดการดื่มในครัว

- การรับรู้เรื่องงบประมาณ คณะทำงานไม่ทราบแน่ชัด แต่คิดว่ามีความจำเป็นต้องมีงบในการขับเคลื่อน

๒. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มครอบครัว/แกนนำ

- ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่รับนโยบายในการรับสมัครมา เพื่อหาผู้เข้าร่วมโครงการ

- มีการขับเคลื่อนจากเครือข่ายที่ทำอยู่ก่อนแล้ว และมีการขยายผลโดยการบอกต่อ

- อสม./ประชาชน ยังมีการรับรู้ไม่ชัดเจนว่ามีกิจกรรมใดๆ

๓. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

- ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่สามารถบอกความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และครอบครัวได้

- การรับรู้เกี่ยวกับโครงการจดเหล่าเข้าพรรษาของผู้เข้าร่วมโครงการ รับรู้จากสื่อทั้ง โทรทัศน์ การประกาศเชิญชวนจากผู้นำชุมชนผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน และจาก อสม.ที่เอาเอกสารมาให้สมัครเข้าร่วมโครงการ

สรุปผลการดำเนินงาน และวางแผนการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่ม

-ในกลุ่มคณะทำงาน ให้ข้อสังเกตว่า การดำเนินกิจกรรมซ้ำๆกันในแต่ละหมู่บ้าน อาจจะต้องเชิงลึกในการค้นหาการมีส่วนร่วมอะไรและอย่างไร

-ในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ ครั้งต่อไป(หลังออกพรรษา)ควรเพิ่ม ประเด็นคำถามในการกลับไปตีพิมพ์ซ้ำ แรงจูงใจในการหยุด/การลด ต่อเนื่อง

- ควรเพิ่มประเด็นดังนี้
 - ด้านกระบวนการ/ขั้นตอน ควรเจาะลึกเป็นรายบุคคล
 - ด้านปัจจัยความสำเร็จ ควรลงลึกระดับหมู่บ้าน
 - นักตีพิมพ์ใหม่ ควรเก็บข้อมูลในกลุ่มเด็ก/เยาวชนในสถานศึกษา

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มคณะทำงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มคณะทำงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ

- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร

- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ

- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มครอบครัว/แกนนำชุมชน/ประชาชนทั่วไป ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

การประชุมของคณะทำงานและทีมงานผู้ช่วยดำเนินงานในพื้นที่ในการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๓
วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.สต.ร่องเคาะ

นำเสนอผลการถอดบทเรียนของคณะทำงาน

ทีมงานถอดบทเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจจากการถอดบทเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ ดังนี้

๑. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มคณะทำงานฯ

- ผู้เข้ารับการถอดบทเรียนไม่กล่าวถึงการรับรู้แต่ส่วนใหญ่กล่าวถึงกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ เช่น กิจกรรมในวัด การปฏิญาณตน

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ได้แก่

- ผู้นำมีการยอมรับ จะเห็นได้จากการเข้าร่วมงดเหล้าของแม่บ้านและเริ่มเปลี่ยนแปลงตนเอง

- เมื่อเกิดกิจกรรมต่อเนื่อง ส่งผลให้มีผู้เข้าร่วมมากขึ้น

- มีการประชุมคณะทำงาน การคืนข้อมูลให้กับชุมชน และให้ความสนใจกับข้อมูลที่ส่งผลกระทบจากภายนอกชุมชนมากขึ้น

- มีจำนวนผู้ต่อต้าน และจำนวนผู้ส่งผลกระทบต่อผู้ดื่มลดลง

- ภาพลักษณ์ของชุมชนในงานงดเหล้า ทำให้ทุกคนยอมรับในกติกาของชุมชน

- มีผู้นำในองค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำต้นแบบในกาสรเปลี่ยนแปลง และประสานงานกับเครือข่าย “แสนพญา”

- ข้อสังเกตจากกลุ่ม พบว่า การสื่อสารของทีมงานมีความชัดเจน เป็นการสื่อสารในแนวราบ มีการประชุมร่วมกันหลายหน่วยงาน มีระบบการสอบถามติดตามปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการคืนข้อมูลแก่คนในชุมชนชัดเจน และเสริมสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๒. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มครอบครัว/แกนนำ

- มีการรับรู้ มีการดำเนินกิจกรรมมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ก่อนโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ซึ่งเริ่มดำเนินการในภายหลังประมาณปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ โดยการเข้ามาของกลุ่มแสนพญา ก่อนที่ชุมชนจะมีการรวมตัวกันมากขึ้น

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ได้แก่
 - ชี้แหล่งลงท้ายไปจากชุมชน
 - กฎระเบียบของชุมชนเข้มแข็งขึ้น
 - มีต้นแบบเห็นชัดเจน
 - มีหน่วยงานหนุนเสริม เช่น โรงเรียน สนับสนุนด้านทุนการศึกษา วัด ให้รางวัลในงานศพ ปลอดภัย/คนที่เลิก

๓. ทีมงานถอดบทเรียนจากกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการมีทั้งผู้ที่มีเป็นครั้งแรก ผู้ที่ตีหมัก ส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นแกนนำร่วมด้วย รับรู้โครงการจากการประชาสัมพันธ์ของผู้นำ และชักชวนจากผู้เคยเข้าร่วมโครงการ ในระหว่างพรรษาบางรายเลือกหยุดตีหมักวันพระ/วันเกิด โดยไม่ได้หยุดตีหมักตลอด ๓ เดือน บางรายตัดสินใจหยุดตีหมักด้วยปัญหาทางสุขภาพ ครอบครัว และปัญหาเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมโครงการให้ข้อสังเกตว่า การไม่บังคับทุกคนที่เข้าร่วมให้หยุดตีหมักตลอดพรรษา แต่ให้ปฎิญาณตนตามแต่ความตั้งใจ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เริ่มเข้าร่วมโครงการ การเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลที่เกิดขึ้น ทุกคนยอมรับว่าการเข้าร่วมโครงการแม้จะไม่หยุดตีหมักตลอดพรรษา ทำให้ตนเองดีขึ้นทั้งด้านสุขภาพ ปัญหาในครอบครัว และด้านเศรษฐกิจ

สรุปผลการดำเนินงาน และวางแผนการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่ม

การดำเนินการถอดบทเรียนในครั้งต่อไปตามแผน เพื่อเติมการลงลึกรายบุคคล ได้แก่ ปลัด อบต. แกนนำ ในการเลิกตีหมัก และกลุ่มผู้เข้าร่วมลงลึกข้อมูลในรายบุคคลให้ครอบคลุมประเด็นคำถามทั้งหมด และติดตามเยี่ยมในชุมชน ๑ ราย

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๓ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเลิกเหล้าเข้าพรรษา ตำบลร่องเคาะ
วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐น. ณ ห้องประชุม รพ.สต.ร่องเคาะ**

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ เลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบลร่องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมถอดบทเรียน ครั้งที่ ๓ กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตำบลบ้านธิ
วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม รพ.บ้านธิ

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียน กิจกรรมการถอดบทเรียนกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ เลิกเหล้าเข้าพรรษาตำบล
ร้องเคาะ
- นางนพวรรณ อุปคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หัวหน้าโครงการฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
และขั้นตอนถอดบทเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
- ดำเนินการกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากร
- ดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียน โดยทีมวิทยากรต่อ
- ประชุมคณะทำงานถอดบทเรียน รวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการ
สัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะทำงาน เกี่ยวกับปัญหา/
อุปสรรคในการถอดบทเรียน การใช้คำถามในการสัมภาษณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมจัดเวทีประชุมคืนข้อมูลการถอดบทเรียนให้แก่ชุมชน
วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ณ อบต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

**การประชุมของคณะทำงานและทีมงานผู้ช่วยดำเนินงานในพื้นที่ในการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๔
วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม รพ.สวนปรุง อ.เมือง จ.เชียงใหม่**

เปิดประชุม โดยคุณนพวรรณ อุปคำ

วาระที่ ๑ สรุปผลการถอดบทเรียนของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ในพื้นที่ตำบลบ้านธิและตำบลร่องเคาะ

ทีมงานนำสรุปข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดของตำบลบ้านธิ/ตำบลร่องเคาะซึ่งได้รวบรวมข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลแล้วมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของข้อมูล.

มติที่ประชุม ได้มีการปรับแก้คำผิด / วรรคตอน ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารการสรุป

วาระที่๒ สรุปผลการดำเนินงานภาพรวม ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการถอดบทเรียน

มติที่ประชุม ทีมงานได้ร่วมกันสรุปภาพรวมการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียน พบว่า แต่ละกลุ่มที่ถอดบทเรียนได้ข้อมูลที่ค่อนข้างจะตรงกันกันและมีการวิเคราะห์ส่วนขาดของข้อมูลที่ต้องไปสัมภาษณ์รายบุคคลเพิ่มเติมในชุมชน และการประสานขอข้อมูลกับแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำรูปแบบรายงานการถอดบทเรียนฉบับสมบูรณ์

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงาน

